Liepos ir Rugpjučio 1914 m.

№ 7-8 (43-44).

ATEITIS

Разрѣшено военною цензурою.

LIEPOS IR RUGPJŪČIO 1914 METŲ.

T. II. **ATEITIS.** № 7-8.

Moksleiviai.

„Homo proponit—Deus disponit".

(Skiriu savo dr. J. Povilaičiui.)

Puikus Joninių rytas. Saulė jau užtekėjusi. Mieste dar miegojo tik vandennešės taisėsi kibirus ir nasčius. Miesto ramumą staiga sudrumstė bažnyčios varpas, ragindamas žmones prie rytmetinės maldos ir vėl viskas nutilo. Gudelių gatvėje prasivėrė vienų namų durįs ir iš jų išėjo apsitaisęs gimnazisto rubais jaunikaitis, (tai buvo Vytautas Bačelis—V kl. mokinys). Jis, nešdamas po pažaste kningą, išsiskubino į laukus. Išėjęs iš miesto p sijuto atgaivintas tyru oru, atsikvėpė pilna krutine, atsigulė ant pievos ir atsivertęs kningą, pradėjo kalti istoriją apie francuzų revoliuciją.

Oras buvo puikiausias. Saulė gerai pradėjo kaitinti pievas bei dirvonus. Vyturėliai, linksmindami artoją čiulbėjo aušrinę giesmelę augštai pakilę ore prie pat Augščiausio. Nors Vytautėlis labai norėjo kalti nuobodžią istoriją, nes tai paskutinis kvotimas, bet gamtos malonumas nukreipė jo mintis suvis į kitą šalį. Jisai svajojo apie tėviškę — kaip jų darželyj žydi žolynai, rupestinga mamytės ranka pasėti, kaip kvepia žydinčios alyvos, taip tankiai jų namą apsupusios, kaip zirzia bitutės, rinkdamos iš žiedelų saldų medutį, kaip po pievą bėgioja geltonučiai žąsyčiai...

Atsiminė dvilypę kriaušę, kurioje kas vasarą įsitaisydavo sau iš lentų sėdynę su staleliu, svajojo apie šių metų vasarą,—kaip pereis su pagyrimo lakštu į šeštą klasę, kaip parvažiavus tėviškėn pas jo seserį Viktutę, 4 klasės mokinę, lankysis Rastučių Birutė, jos klasės draugė, kaip šventadienyje iš bažnyčios parvažiavę stambins kankliais ir ves diskusijas apie mediciną; kaip Birutė pridžiovins jam visokių lapų, taip reikalingų jo botanikos kolekcijai. Atsiminė apie jos referatą, nuosekliai parašytą, kuris buvo išspausdintas „Ateityj".

Paskui jo mintįs nuskrįdo dar toliau -- svajojo kaip pabaigs medicinos fakultą, o Birutė dantistų kursus, paskui kaip jiedu apsivedę apsigyvens kokiame bent miestelyj ir darbuosis savųjų naudai, o nebėgs į tolimus Rytus ar į Vakarus. Taip besvajodamas atsiminė ir apie sergantį tėvą ir apie motinos su klebonu kalbą, kad tėvas turi vėžį, kad jam jau Karaliaučiaus daktarai atsaką ir, tėvui mirus, Vytautas turės grįžti į sodžių ukininkauti. Tai atsiminęs, Vytautas nuliudo, gerai žinodamas, kad visi jo užmanymai turėtu žlugti, bet vėl susiramino—juk dar tėvas gyvas, o jeigu ir mirtu, tai mamytė pagyvenus pakol jie pabaigs mokslą, paskui galės gyvenimą parduoti. Du esava, manė sau, aš busiu daktaras, o Viktutė, jei nori tegul sau moko gimnazijoje francuzų bei vokiečių kalbos, mamytė galės pas mane arba pas ją apsigyventi. Ir taip susiraminęs vėl su pasišventimu pradėjo kalti istoriją.

* * *

Kvotimai pasibaigė. Senis Jonas, Bačelių tarnas, jau iš pat ryto atvažiavo į miestą Vytauto bei Viktutės pasimtų. Viktutė jau pora dienų kaip kvotimus baigusi, nekantraudama laukė Jono atvažiavimo. Vytautas vos spėjo sugrįžti iš gimnazijos su taip pageidaujamu pagyrimo lakštu, nelaukė nei pietų, tik, greit sutvarkęs savo daiktus, sėdo su Viktute vežiman ir išvažiavo į tėviškę. Apleidę miestą abu linksmučiu, nes perėjo į augštesnes klases.

Namie motina irgi nemažiau jų ilgėjosi.—Prikepė pyragų, mėsos, pririnko žemuogių ir taip prisigaminusi viso gero laukė savo mylimų vaikelių. Jau kelisyk bėgo prie vartų žiurėti, ar nepamatys važiuojant. Tėvas gulėjo lovoj sopulių suspaustas ir taipgi laukė savo įpėdinio su dukrele—,dar nors kartą norėdamas juos išvysti, kaip jis išsireiškė.

Saulė jau nusileido. Piemenis parginė iš laukų bandą. Sienpjoviai bei grėbėjos skubinosi namolei. Bačelienė jau kelintą kartą užvilta, vėl bėgo prie vartų... Neapsivylė: neužilgo dulkių sukuryje pamatė vežimą ir arklius ir pažino savuosius. „Tai jie, tai jie!“ džiaugėsi tartum maža mergaitė. Greit vežimas įvažiavo į kiemą ir iš jo iššoko du linksmu paukšteliu, bučiuodamu motiną. Vytautas tuoj nubėgo pas sergantį tėvą; paskui jo atbėgo ir Viktutė. Tėvas, išsiilgęs vaikučių, abudu apsikabinęs išbučiavo, bet budamas nusilpęs daug ką prižadėjo rytojui papasakoti. Taigi visi linksmi pavalgė vakarienės ir išėjo į svirną pasilsėtų.

* * *

Linksmai Vytautui su Viktute tėviškėj dienos bėgo, bet ir jiems atėjo nuliudimo valanda. Tėvas suvis nusilpnėjęs, liepė parvežti kleboną, kuris prirengė jį į amžinastį, suteikdamas paskutinius Sakramentus. Ligonis atidavė klebono globon visą savo šeimyną, išreikšdamas gailestį, kad Vytautas nenorįs likti tėviškėje ir kad ukę reikės parduoti. Tėvui mirus, Bačelių namuose visi nuliudo. Buvo manoma, kad ši žaizda ilgai neužgis, bet laikas geriausias vaistas — jis gydo ir opiausius sopulius.

Artinosi ruduo. Vytautas su sesute pradėjo ruoštis į gimnaziją. Vieną dieną atvažiavo svečiuosna klebonas. Pasivaišinę medum bei puikiausiais vaisiais, kurių Bačelių sodne netruko, klebonas išsivede Vytautą laukuosna pasivaikščiotų. Išėję į laukus kalbėjo iš pradžių apie tėvą, paskui apie mokslą apskritai; Vytautas nusitvėrė temos apie mediciną, o klebonas — apie agronomiją. Vy-

tautas stengėsi išrodyt svarbą bei reikalingumą medicinos, o klebonas — agronomijos; galop išreiškė savo mintį apie Vytauto šią žiemą tėviškėje likimą. Vytautas tuoj suprato, kame dalykas ir pradėjo atsisakinėti, neturįs patraukimo, nenorįs, nemokąs ir t. t. Klebonas visomis jiegomis stengėsi perkalbėti: „Vytauteli! ar tu nematai šių liuliuojančių miežių bei avižų laukų? ir tu kalbi, kad galima šiuos laukus parduoti tuos, kurie tavo brangaus tėvo ir tėvuko prakaitu aplaistyti. Aš neginu, kad medicina daug sveria visuomenės gyvenime, bet tavo aplinkybėse agronomija svarbesnė. Tu ir čia pasilikęs daug darbo rasi. Pamanyk, kad šie plotai dar gali atnešti didesnę naudą, kuomet apims juos savo globon išmintingas mokytas žmogus. Sodnas bei daržas, kurie dabar mums rodosi jokios naudos negali atnešti, kiek jos suteiktu. Ir valsčiuj reikalingas mokytas žmogus. Dabar pas mus išnaudoja žmoneles raštininkų bei teisėjų vieton atsisedę svetimi žmonės nekartą nemokantįs savos pavardės parašyti. Dabar pas mus teisėjas svetimtautis vien tiktai delto, kad musų apielinkėj neatsirado mokyto, išsilavinusio žmogaus. Pasilikęs tėviškėj, tu tą svarbią vietą užimti galėtumei. Tavo tikslus aš žinau. Nejaugi tu negalėsi, čia Vyšnapiuose ukininkaudamas, įsteigti miestelyj vartotojų draugiją? juk ir aš padėsiu, ir kamendorius, ir vaistininkas ir daugiau atsiras tokių susipratėlių. Tau, užėmus valsčiuj žymią vietų, nebus niekas priešingas, kuomet iškils naujų mokyklų steigimo klausimas. Antgalo juk ir Birutė galės pamesti gimnaziją—pabaigė keturias klases ir užtenka; dabar galės įstoti į kokią bent ukišką mokyklą, pasimokins ten porą metų ir galėsite toliau apsivesti“...

Apie tai klebonui išsitarus, Vytautas nuraudo, bet neturėjo žodžių ką atsakyti, klebonas savo kalbą toliau tęsė: „Viktutė pabaigusi mokslą galės užimti, kaip dabar nori, mokytojos vietą gimnazijoj. Jųs namas grynas, skolų nėsama, nes a. a. tėvelis kuopuikiausiai vedė ukę. Taigi patsai gyvensi tartum dvarininkas. Esi dar jaunas, išmoksi vesti ukę iš kningų ir iš prityrimų seno Jono, o Birutė mokykloj išmoks šeimininkauti ir bus viskas puikiausia!“

— „Bet ar jinai norės ukininkauti? Ji vis svajoja „likti dantiste ir ištekėti už daktaro“.

— „Nieko tos svajonės nereiškia. Ji sutiks“.

Ir ilgai dar juodu taip kalbėjo. Ant rytojaus atėjo į svečius Birutė, ir skinant sode obuolius užklausė Vytauto, ar liksiąs tėviškėj. Vytautas be svyravymų atsakė liksiąs ir iš savo pusės užklausė, ką ji manąnti veikti. Birutė nusišypsojo ir pasisakė važiuosianti į ukišką mokyklą. Vytautas nudžiugęs stipriai paspaudė jai ranką.

Už kelių dienų Birutė išsirengė į Kauną, Viktutė į gimnaziją, o Vytautas, įsitikrinęs nieko neprakišiąs, pasilikus tėviškėje, pradėjo ukininkauti.

J. Širvintas.

28-IV-14.

VASAROS RYTAS.

Dar anksti. Tamsa, apgobus pasaulį, tebeslepia jį nuo saulutės spindulių. Bet štai rytai išlengvo jau pradeda blaivėti. Pirmiausia pasirodė neaiški šviesa ir nedrąsiai pradėjo žvalgytis aplinkui. Galop įsidrąsinus ir nesurasdama jokios kliuties pradeda slinkti tolyn. Bet neilgai tai tąsiasi sutinka pagalios ir priešą. Tamsa, nakties valdytoja, pastebi negeistiną jai svečią ir užkerta kelią. Kįla atkakli kova. Tamsa spiriasi, nesiduoda, sunkiai užleidžia šviesai kiekvieną dangaus skliauto plotelį. Bet silpsta jos jiegos. Ko tolyn, to aiškyn darosi, kurion pusėn linksta laimėjimas. Nuilsusi, nuvargusi ir atgyvenusi savo amžį tamsa negali atsispirti atgimusiai ir sustiprėjusiai šviesai.

Pergalė žymiai pradeda linkti šviesos pusėn. Štai jau pasirodė medžių viršunės, dar nevisai aiškiai — fantastiškai-

raudonai nušviestos. Tamsa visiškai pasiduoda. Šviesos pergalėta ji slepiasi į girios tankumą. Ten žemai pas medžių šaknis krumų tarpe dar ji randa sau prieglobstį. Ir tai nelgam, nes štai jau ateina ir pati šviesos apreikšta, dienos karalienė — saulutė.

Išpradžių ji siunčia dar savo žvalgus — aukso spindulius. Tie įsitikrinę, kad jų karalienei viešpatija jau parengta, praneša apie tai saulutei — ir ji iškilmingai, aušros vainiku padabinta, pasirodo ir pradėda naujai užkariautą valstiją valdyti.

Dabarties viskas tarytum atgimė. Visoki paukšteliai įvairiais balsais linksmai pradeda sveikinti savo geradėją. Tukstančiai visokių melodijų liejas į vieną puikų akordą, kurs skrieja augštyn prie saulutės.

Namieje visi dar ilsis. Nėra kas veikti. Sumaniau išeiti pasivaikščiotų, kad pakvėpavus, gaiviu ir sveiku rytmečio oru, o kartu pasigėrėjus gamta.

Bet kur gi čia dabarties eiti? manau sau. Aa! — prisiminiau. Į mišką... Toks puikus oras, miške tik geriausiai galėsiu ryto gražumu pasigėrėti.

Bematant įšokau į kambarį, pagriebiau del viso ko nepabaigtą skaityti „Ateitį“ ir apsukęs triobas, patraukiau miško linkon.

Malonu tyru vasaros rytmečio oru kvėpuoti. Krutinė tarytum pati kilnojasi traukdama į save gaivinantį eterą. Rasa dar nespėjo nudžiuti. Jos lašai pasikorę ant žolelių lapų, saulės spindulių kaitinami, žėri visomis vaivorykštės spalvomis. Štai nušvito, tarsi baltai-skaisti ašarėlė; žiurėk, o jau persimainė į kraujo lašą; už valandėlės vėl pasidaro mėlyna, žalia ir vėl balta, raudona... Žolelių galvelės rasos lašelių apsunkintos glaudžias prie žemės krutinės.

Pažįsta jos mane! Kasdien aš čionai vaikščiojau, ar tai su kninga rankoje, ar tai su draugu besvajodams. Jos tarsi primena sau kasdienį savo draugą ir dabartes pamatę sveikindamos lenkia savo galveles. Platus takas, kuriuomi aš ėjau, veda tiesiog į ežerą; tik atsimušęs į jo krantą truputį pasuka į šoną.

Ežeras taip tylus, taip lygus... Prarado net savo paprastą dangaus mėlynės spalvą ir dabar atrodo juodas. Jo paviršius, atmušdamas saulės spindulius, žibėjo it juodas deimantas.

Saulė maudės pačiame ežero viduryje, giliai, giliai į jo gelmes pasinėrusi. Miškas irgi ant vandens paviršiaus

pasilenkęs, atsimuša jame tarsi, gėrisi savo gražumu. Ir tikrai jisai dabar gražus! Neaiškus jo bruožai atrodo fantastiškai.

Aplenkęs ežerą prisiartinau galų-gale ir prie miško. Viskas čionai kitaip. Dar suvis nei nepriėjus jau atjauti kokį-tai švelnų maloniai kutenantį kvapsnį. Tokio kvapsnio niekur negalima rasti, kaip tiktai girioje. Įėjus į pat mišką apgobė mane nepaprasta tyla sujungta su kokia tai slepiningu ramumu.

Pasijutęs miške, gausiai traukiau į krutinę gaivinantį jo orą. Krutinė regis pati nežinomos jiegos kilnojama giliai, bet taip lengvai, lengvai alsavo. Ir tarsi kokia gaivinanti jiega ėjo iš įtrauktojo oro. Išsiskirstė ji po visą kuną; tarsi elektra perėjo per visas gyslas ir gysleles. Taip linksma, taip smagu... Ot imtum ir lakstytum su voveraite, kur štai taip linsmai nedidelėje pušaitėje straksi.

Viskas kelia sielą augštyn. Ir aiški dangaus mėlynė ir miško šlamėjimas, ir gegutės kukavimas, ir paukščių čiulbėsiai. Mintis nenoroms kįla prie Dievo, kuris visa tai taip puikiai surėdė.

Lyg koki nežemiški sparnai atskyrė mane nuo žemės ir pasijutau akyvaizdoje Visagalio pasaulio Rėdytojo, tarpe Jo ištikimųjų tarnų—angelų. Varpų gaudimas mane pažadino. Turėjau skubintis, kad spėjus Mišioms—

Sudie tau, girele!

Svyruok ir džiugink pasaulį! Gal neužilgo vėl pasimatysime! Taip mišką atsisveikinęs skubinai namų linkon patraukiau.

Vikutis.

* * *

Švilpia, skrajoja pavasario vėjas;
Supa, gaivina jis mėdžių šakas.
Dauguje mėnuo linksmai užtekėjęs,
Neria į šaltas Šešupės bangas.

Čia taip žavėtina... Džiaugias, siubuoja,
Supasi krumai ant kranto ramiai,
Girdisi paukščiai linksmai *šnekučiuoja*
Bangos *plezdena*, čiurlena tyliai.

Ištiesiau ranką pasauliui galingai
Stoviu ant kranto žiuriu tolumon
Rodos prie savęs pritraukčiau meilingai
Rodos panerčiau meiliojon gamton.

Jazminas.

VAKARAS.

Nutilo šlamėjimas girios žalios,
Jau nesupa šakos lapus,
Tik klausos dainų, iš krutinės gilios,
Kur veržias toli per miškus.

Vis kyla balsai
Kas kart smagesni,
Vis plaukia liuosai
Tolyn linksmesni

Vargai tai šešėlis,—nėra jau vargų:
Jie buvo, bet žuvo visi.
Tesitveria rankos už rankų draugų,
Te plaukia dainelė graži!

Te plakia širdis
Krutinėj žmogaus

Te auga viltis,
Kad laimę jis gaus.

Jazminas.

21—II—13.

VASAROS NAKTIS.

Visa gamta
Jau apsupta
Juoda tamsia nakčia,
Graži švaina
Mėnesiena
Sušvito jau slapčia.

Čia taip ramu,
Malonumu
Vėjelis plesda vis,
Švelniais, lengvais
Šilkų sparnais
Mane bučiuoja jis.

Žvaigždžių šimtai
Linksmai augštai
Skrajoja mėlyne,
Pakilt augštyn,
Prilėkt artyn
Masina vis mane.

Aš jas myliu
Ir negaliu
Prie jų artyn priplaukt,
Balsu liudnu
Tad mėginu
Prie savęs pasišaukt.

Jauna širdis
Norėtu vis
Gėrėtis gražumu,
Čia plaka ji
Tokia smagi
Čia jai ramu, ramu.

Jazminas.

8—III—14.

ŽVAIGŽDĖS.

Žvaigždelės auksinės
Masina mane
Plaukyti tvane
Svajonės ugninės.

Taip meiliai jos mirksi,
Kaip akįs dienos.
Aš klausiu sielos:
„Kurią išsirinksi?

Kuri man žadėta
Pramžio žvaigždelė,
Kad rodytu kelią
Į amžiną vietą?

Jos visos taip meilios,
Kaip vasaros rytas
Saulelės atvytas.
Taip žėri jų ėilios!...“

Bet štai kyla, temia
Tamsus debesys,
Jisai uždarys
Joms kelią į žemę.

Uždarė tam laikui—
Ir nuplauke greit,
Kur reikia jam eit,
Kur vėjas jį vaiko.

Žvaigždelės vėl šviečia
Padangėj augštoj.
Gražiojoj gamtoj
Svajoti mus kviečia.

Uosaitis.

24—IV—14.

Jis ir aš.

(Pluokštelis atsiminimų).

Atsimenu!.. Viską atsimenu!.. Tada jau artinosi mokslo metų galas. Pavasaris. Mes su „juo“ stovime ant tilto (jau ledai buvo pradėję eiti) ir kalbamės. O tada mes buvom pirmos klasės „studentai“. Dabar jau dorai nebeatmenu apie ką mes kalbėjom, tiek težinau,

jog tai buvo „svarbi“, „politiška“ tėma. Pradėjo jau temti, o mes dar kalbamės, kalbamės atvirai be veidmainiavimo, viens kitam sakom, ką žinodami. Taipogi atsimenu, jog kalbėjo daugiausia „jis“, aš tik klausiaus.

Jau visai sutemo, o mes dar nesiskiriame. Vakaro grožį, kaip šiandien matau. Saulė nusileido. Ant dangaus pasirodė išbliškęs mėnulis, iš visų pusių apsuptas gražiomis, gražiomis mirgančiomis žvaigždutėmis. Visur (nors tai buvo ir mieste) maž daug nutilo, tik viena upė užia, užia be perstojo. Žmonių taippat sumažėjo, tik retkarčiais pro šalį praeina įsimylėjusių porelė. O mes vis kalbamės. „Jis“ apsakinėja man visokius laisvės metų atsitikimus jo brolio pasakotus. O aš klausaus ir darau galvoje visokius planus. O! Viešpatie! Kiek laimės buvo tada! Užtat ir dabar aš taip myliu pavasarį. Atėjus pavasariui mano siela prisipildo kokia-tai laime, neramumu, ilgėjimuos... Atsimenu tada tiltą, einu ant jo, bet neberandu jau „jo“ tenai...

Galų gale mes persiskyrėm — „jis“ man prižadėjo atnešti ryt mokyklon kokią tai kningelę.

Namo ėjau linksmas, pilnas energijos. Parėjęs, dar radau liampą neuždegtą; namie buvo tik vienas septintaklasis.

Ant rytojaus ištikrųjų „jis“ atnešė man kningutę, Vardu: „Prisikels... Prie Žvaigždės“... ir parodė savo eiles, pavadintas „Elegija“. Nežinau ką reiškia žodis „elegija“, vienok godžiai bent du kartu perskaičiau. Toks Tų eilių siužėtas toks: autorius („jis“) aprašo rugių lauką; rugius žmogus nukerta, o lauka išaria. Toliaus autorius sulygina žmogaus gyvenimą su rugių lauku ir lygiu budu parodo, kaip mirtis pakerta žmogaus gyvasti. Aš paprašiau jo tų eilių. Davė. Parnešiau namo, parodžiau mokiniui—septintaklasiui. Maniau sau ot nustebinsiu — pirmoj klasėj poėtų esama. Jis gi perskaitęs... nusišypsojo ir pasakė:

— Patark jam geriau prozą rašinėti.

O aš tuoj užklausiau, kas tai toks per daiktas toji „proza“. Išaiškino. Bet aš, rodos, šito patarimo „jam“ nesakiau. Tai buvo penketą metų atgal. Rodos nese-

niai, o kaip viskas persimainė... „Jis“ jau visiškai nebetoks. Nebėr jau ano pirmaklasio—poeto...

Dabar tapo „jis“ jau tikru poėtu. Jo eilės jau seniai spausdinasi, tai „Aušrinėj“, tai „Lietuvos Žiniose“. „Jis“ jei su kuo kalba, tai nuolat girdisi „atsiprašau, bet“, „rėalės pusės“, „etika“, „filosofija“, o su manim „jis“ nei šio, nei to. Skaito tankiausiai: ar kritiką kokią-nors, ar ėtiką, ar sociologiją arba ką-nors panašaus. Aš gi (gėda net prisipažinti!) visai jau ne taip tolyn nužengiau nuo pirmaklasio, nors esu šeštoj. Daugiau reikėjo padaryti... Nemažai laiko praleidžiau Majn-Ridams, Konan-Dailiams, Jacquolliot'ams ir net (vėl gėda!) Šerlok-Holmsams, Pinkertonams... Pasistengsiu gi dabar atsilyginti.

Vienas draugas sakė, jog reikia labjau gilintis į rėalį gyvenimą ir mesti svajojimus. „Mesti svajojimus“ —lengvai pasakyti. O gal jie man vienas nuraminimas liudnoj valandėlėj, vienatinė paguoda; vienatinė jiega, kuri spiria ir mane susilyginti su „juo“ — susipažinti su kritikomis, socioliogijoms—įgyti žinojimą.

„Jis“ man ir dabar dar yra mielas. Dar labjau „jį“ pamėgau, kada išgirdau „jį“ kalbant, jog reikia žmogui lavinti savo sielą, tobulintis doroje, ir man staigu užsinorėjo likti skaisčiu, tobulu... „Jis“ jau seniai apie tokiuos niekniekius, kaip mano aprašytieji, užmiršo, nes „jis“ turi apie ką kitą mąstyti, o aš ką turiu—suvis nieko. Pinigų ir tų neturiu, ot vakar staiga prilijo gatvėse dideliausią balą, (be kaliošų inspektorius žinoma, nepavelija vaikščioti mokyklon), turėjau nors ant bargo pasiimti pas M.

. . . . . .

Einu nesuprantamas vienas keliu
Be draugo, o veidas man žydi. (Iš Maironio).

. . . . . .

O vienok jųs mano vienos
Širdžiai brangios, jaunos dienos,
Vilcia gymusios rytuos. (Ten pat).

. . . . . .

Bet...

Kam gailėtis? Išnyko... ir sugrįžti negali!
Tegul šviečia žvaigždė jų kapams! (Ten pat).

J. U.

Mylima draugė.

Gražus buvu vasaros pavakarys. Saulutė raudonu ratu lindo kalnuosna, stiepėsi medžių viršunėsna. Vyturėlio liudna dainutė lydėjo ją. Piemenėlis gindamas bandą namon, prie papurusių nuo vėjo lupų, priglaudė medinę dudelę su rageliu... ir liejos keista gaida,.. plaukė jinai per pievas ir laukus ir ten toli-toli atsimušus į uolą nyko ore. Ten vėl girdi liudną dainutę, kurios aidas kįla padangėsna.

. . . . . .

Ant gražaus, žolėmis, kvietkais, medeliais, apaugusio Ventos kranto sėdėjau. Gražu. Venta plaukia ramiai... Krištoliniame jos vandenyje matai dangaus erdves, senovės pilis... O gamta... nenoroms veržias iš krutinės.

Kad vakaras ramus, audra nekįla
Daina ant lupų mums nenutila,
Plaukia pro uolas drąsiai eldija,
Nesa ją globia šventa Liucija.

Tame grožybių, dailės poezijos narse aš spaudžiau karštai prie krutinės ją—draugę savo. Bet kas ji tokia?... Tai mano gyvenimo pilno klaidų vedėja, idėjų šventų gaivintoja, tai yra mano mylimiausia draugė, draugė, kuri niekuomet manęs nuo savęs neatstumė gal ir neatstums, tai—„A t e i t i s“ Malonios man tos valandos, kada aš bunu su tavim. Tu it ramus, švelnus vėjelis glostai mano sielą, žadini manyje prakilniausius jausmus, tėvynės meilę... Gėrėdamas skaitau Tavę, verčiu lapą, po lapui sotinu ir peniu savo sielą.

J. Mičiulis.

MALDA.

Naktis. Aplink tyla. Už lango negirdėti jokio brazdėjimo, nė šlamėjimo, nė menkiausio medelių krutėjimo... Kambaryje tokia pat tyla. Tik vien mintįs, netyli, nerimsta... Mintįs blaškosi nuo vienos svajonės prie kitos, jieško kaž ko, bet surasti negali. Kokios jos tamsios, juodos, slenka tarytum juodas, tamsus debesys, kurs uždengia ir gražiausią dangaus mėlynę.

Baugina mintįs sielą. Rodo jai erškėčiuotą taką, kuriuomi visą gyvenimą, reiks eiti, kariones, nepasisekimus... Siela skundžiasi žmonių neteisybe. Jau vidurnaktis. Kokia tai jiega slėgia. Tik mintįs netyla... Kilsta paveikslai... matymai... baisios šmėklos .. Baisu! Kur dingti, kaip išblaškyti, tas baisias mintis! Einu į orą. Koks malonus, gražus oras, bet ta pati tyla, tas pats slepiningumas!... Kur dingti!? Kur eiti!? Niekur nėr ramybės!!... Bet, aš galiu surasti ramybę. Ją man gali suteikti tik Augščiausias. Jis mane mato, žino mano mintis, jis mane paguos. Ir puolu ant kelių prieš tą Augščiausiąją Esybę, kuri visatą valdo. Galva nusvyra ant krutinės, širdis plaka smarkiai su kokia tai viltimi ir kartoja maldos žodžius. Slinksta nuo širdies, tarsi juodas šešėlis, nusiminimas. Vėl žiba viltis užsitikėjimas... Viskas užsimiršta, dušia tarytum vienijasi su Dievu ir kalbasi, skundžiasi... O iš augštybės liejasi į širdį kokia tai viltis, meilė, nusiraminimas. Ramu, smagu... Praslinko visi šešėliai... širdžiai taip lengva, ramu...

Padvelkė vėjelis, sušlamėjo lapeliai, viskas siaudžia ir liejasi į malonią, puikią melodiją... Sučirškė paukštytė, ko tai nusigandus ir vėl nutilo; vėl tyla, tik žvaigždutės danguje mirksi ir tarytum vilioja, šaukia: kilk augštyn! kaip čia ramu, malonu, gražu!...

Bronislava.

Sapnas.

Už lango audra duksta. Vėjas švilpia, girdėti jame tai baisus velniškas kauksmas, tai graudus verksmas, tai širdį perverentįs balsai.Lietus monotoniškai teškena į langus, tarsi, kad dar baisesne, tą liudną meliodiją padarytu. Kambaryje tyla; girdėti tik laikrodžio taksėjimas ir gardus miegančių žmonių alsavimas. Tik aš, aš negaliu sumerkti akių, nės siela nerimsta širdis tankiai tvaksi... Širdyje kova, baisi kova... Siela šaukia:—„duokit darbo, dirbti noriu!!“ Bet... viskas nutilsta. Gražus malonus pavasario vakaras. Saulutė jau leidźiasi, štai metė paskutinę saujelę savo spindulių ir pasislėpė. Paukšteliai čirena, gieda. Vėjelis tarsi apsnudęs dvelkia, bijodamas sudrumsti tą tylą,—tik pribėgęs greitai bučioju medelių lapelius, o jie šnabžda-barasi, kad sudrumstė jų ramumą. Upė tykiai plaukia. Bangos bėga viena už kitos prie kranto, paskui vėl grįžta ir pražusta upės gelmėję. Žolynėliai palenkę galveles miega. Aš sėdžiu ant suolelio, prie savo bakužėlės, tarp žalių medelių ir svajoju. Štai ateina ir draugas, kurs ranką padavęs ragina prie darbo, triuso ir abu prakilnia dvasia svajojame apie busimąjį laiką, gėrimės gamtos gražumu. Taip malonu, ramu. Širdis kilsta, skrenda į erdvę. Vėjas sušvilpė smarkiaus... kas tai?! Aš toje pačioje vietoje, ta pati audra... vis tebesiaučia, tebekaukia, lietus tebebarškina į langą... Laikrodis išmušė dvyliką. Tai buvo tik sapnas!...

Bronislava.

Utėna, 16/v-14 m.

PRAMINTAS TAKAS.

Parugėje, ant grabės kranto, gulėjo vidutinio ugio vaikinas ir skaitė knygą. Tai buvo Vabalių Jonas, VII skyriaus mokinys, turtingo dvarponio sunus. Jis buvo stipraus sudėjimo, skaistaus ir linksmo veido. Jo žvilgėsy visuomet spindėjo šypsojimas; regėjos, laimingesnio žmogaus, kaip jis, nesurasi. Ir ištikrųjų, jis buvo l a i m i n g a s. Tai buvo vienas tų, kurie užauginti aristokratiškai. Jam augant ir dabar nieko netruko. Jis vargo visai nematė. Kuomet jis, iš žingeidumo, manydavo ką nors veikti, visuomet nuo motinos gaudavo barti. Tėvas jį mylėjo daugiau, kaip viską, nes vienas buvo, ir niekad jam šiurkštaus žodžio nesakė. Ko jis tik užsimanydavo, visuomet budavo išpildyta. Jo tėvas augino ji, laikydamasis visų svarbiausių higienos taisyklių. Užtat Jonas išaugo druto sudėjimo, skaistaus veido.

Daskaitęs iki kitam perskyrimui, Jonas užvertė knygą ir atsisėdo. Jo veidas pralinksmėjo: „Ką čia skaityti, verčiau pasvajoti. Juk, tiesa šiandien Gulbinai pas mus bus. Tu man taip pirmiau neatsimink. Juk Onytė bus... seniai su jaja mačiausi. Kalbinau tėtę vakar važiuoti, bet, girdi, darbo daug; aš taip labai neužsipuoliau, ir liko. Taip, žada mat mane Onytei. Vakar pati matušė pasakė: „pabaigsi aštuonis skyrius ir galėsi Onytę vesti: rytoj ji bus pas mus; mokėk ją pakalbinti“. Jis valandėlei užsimąstė, bet tuojaus vėl v a i k i š k a s nusišypsojimas nušvietė jo veidą, ir Jonas pradėjo svajoti. kaip į jį jau dabar žiurės tėvai, besikalbant su Onyte, kaip žiurės jos tėvai: kaip jis pasirodys prieš visus, turįs jau sužieduotinę ir manantis ne apie tai, kad gaudytis po krumus ir, pasikinkius šunis, važinėti, kaip pirmiau darydavo, bet apie tolymesnį gyvenimą, kaipo suaugusio gyvenimą. Bet draug ir baimė jį apniko. Šypsėsys veido bematant pra-

puolė. Dabar jo veide spindėjo koks-tai susirupinimas. Jis pradėjo manyti: „Ar aš visada taip gyvensiu, ar man visada bus taip smagu? ar aš visuomet busiu toks laimingas?“.

Čia prisiminė jam vieno jo draugo žodžiai, kuris prieš išvažiuosiant vakacijoms, jam pasakė: „Tu, mielas Jonuti, da nei žmogus, nei nežmogus: tu dar negyveni, ir užtat tu laimingas“ — „Nejaugi aš negyvenu? Nejaugi aš nežmogus?“, manė Jonas Jis net visas drebėti pradėjo. „Nejaugi taip?!“ kartojo Jonas. „Jeigu butu man kalbėjęs taip kuris draugų, nusijuokčiau ir tiek, bet kalbėjo mano gerbiamiausias draugas. Jį gerbia netik mokiniai, bet ir mokytojai. Jis žinomas, kaipo augštos doros ir prakilnių minčių žmogus. Gal jo ir tiesa. Juk aš dabar visiškai aprupintas: ką tik noriu, visuomet išsipildo. Aš nieko dar nebandži u veikti, apart mokinimosi lekcijų ir skaitymo kningų. Tai darydamas, aš nieko nejaučiau. Šiame darbe niekas man kelio nekliudė. Visai kitaip, matau, gyvena mano tėveliai. Aš tankiai juos matau piktais. net rusčiais. Nekartą tėtušis net susibara su motuše! O kuomet su darbininkais kalbasi, tai tie net dreba prieš jį. Kodel taip? Kodel tėveliai ne toki linksmi, kaip aš? Nes jie, rodos, gyvena. Nejaugi ir aš vedęs Onytę, busiu, kaip jie? nes tuomet gyvensiu?

„Tėtušis pyksta, spaudžia vargdienius, lupa iš jų pinigus, kad tik man daugiau sukrovus, kitų neapkenčia, besibylodamas su kaimynu, užpylė pinigų ir aną bylą laimėjo, — tai jis gyvena... Dabar suprantu, ką tai reiškia g y v e n t i...“

Atsisukusi saulė pradėjo nepakenčiamai kaitinti. Jonas atsistojo, pasiėmė kningą ir pradėjo eiti grabe, galvą nuleidęs ir užsimąstęs. Iš vienos pusės rugiai, iš kitos – kviečiai, vėjo pučiami, siubavo, kaip juroj bangos, ir lenkė savo varpas prieš Joną. Jie, rodos, džiaugėsi ir sveikino jį, kad jau jame sąmonė pabudo.

Jonas ėjo, bet kur? nežinojo. Jis tik retkarčiais pakeldavo galvą ir, pažiurėjęs, ar nematyti grabės galo, vėl nulenkdavo. „Taip, suprantu, ką tai reiškia gyventi. Taigi ir aš, apsivedęs su Onyte, gyvensiu“, manė Jonas: „Ne, nenoriu tokio gyvenimo! Aš dabar esu laimingas, ne-

gyvendamas, o tėveliai mano gyvena, bet jie nėra laimingi, kaip aš matau. Kaip mačiau, ir kiti tokie, kaip mano tėveliai, taippat nelaimingi. Taigi, nejaugi gyventi, reiškia, buti nelaimingam?“. Tokia jo išvada galutinai jį nugązdino. Jis nežinojo, kas jame darėsi. Tai buvo jau antras toks atsitikimas Jono gyvenime.

Pirmą kart jis mąstė apie gyvenimą, bevaikščiodamas su savo draugu, kuris jį nevisai žmogumi pavadino. Tai buvo prieš Velykas. Jonas išėjo su savo draugu pasivaikščiotų. Kaip visuomet gražią dieną, taip ir šiandien juodu nuskubėjo upės link, ėjo upės krantu. Pusvalandžio ėjimo, jiedu atėjo miškan, kuris čia-pat buvo ant upės kranto. Diena buvo labai graži. Ankstybas pavasaris. Žmonių visur pilna knibždėjo. Paukšteliai linksmai krumuose čiulbėjo. Jono draugas, dar ištolo pamatęs mišką, pradėjo skubėti į jį. Kuomet liko tik keli žingsniai, tekinas leidosi. Įbėgęs į jį pilna krutine pradėjo kvėpuoti sveiku miško oru. Jo veidas čia nušvito, kaip Jonas patėmijo, nes draugas visuomet budavo rimtas. Jis čia lyg išsiliuosavo iš ko tai ir pasidarė visas gyvas.

—„Delko gi tu, Jonai, nesigėri gamta?“ paklausė draugas: „Juk ji tau skirta, kad tu joje laimės jieškotum“— „Kaip gi čia gali jieškoti laimės?“, paklausė Jonas: „Aš dabar save laimingu jaučiu. Ko man dar jieškoti?“— „Kuomet pasibaigs dabartinė tavo laimė, turėsi jieškoti laimės gamtoje ir darbe“ tarė Jonui draugas. „Eiva, aš tau parodysiu, kaip žmogus jieško laimės darbe“. Ištaręs tuos žodžius, draugas paėmė Joną už rankos ir vedė jį. Paėję gerą galą mišku ir perėję balą, kurioje Jonas pusėtinai sušlapo, jiedu pamatė raujantį kelmą žmogų. „Ką jis ten veikia“, paklausė Jonas draugo.— „Laimės jieško“, atsakė anas, privedęs Joną prie dirbančio. Jonas stebėdamasis žiurėjo į žmogų, kursai visomis spėkomis vertė kelmą ir negalėjo išversti. Negalėdamas išversti iš vieno šono, griebėsi iš kito ir vis kalbėjo: „Na, iš čia pabandysime. Giliai velnio vaikas sėdi“. Ir kas labjausia Joną stebino, kad šis žmogus dirbo tokį sunkų darbą be jokio piktumo, kartais ir šyp-

sodamas; Jono tėvas, tik prisakymus duodamas, kaip pykdavo ir tokiu nelaimingu išrodydavo.

—„Na, Jonai, padėkiva tam senukui“, tarė pagalios draugas. „O, butu gera, ponaiti“, šypsodamasis tarė senukas. Čia Joną lyg kas pastumėjo ir, nors jam rodėsi, kad dvarponiukui nepriderėtu ką-nors veikti draug su prastu žmogumi, jis kartu su draugu griebė už kelmo ir kelmas beregint liuosas gulėjo. Senukas labai jiedviem už tai dėkojo. Jonas stovėjo išsitiesęs, manydamas, milžinišką darbą atlikęs. Jo veidas dar labjau šypsojosi. Bet vėl jis prisiminė savo tėvą: „Senukas mudviem dėkoja už tai, kad mes jam padėjome kelmą išversti, ir mums linksma. Mano tėvas, pats nieko neveikdamas, bara ir skriaudžia tuos, kurie viską jam padaro“... Šis vėl jį privertė užsimąstyti. Parėjęs namon, Jonas dar labjau apie tai galvojo. Jis visą naktį nemiegojo. Tai buvo pirmutinis Jono gyvenime krizis.

Bemąstydamas, Jonas nejučioms priėjo galą grabės, perlipo per kalnelį ir nusileido upelio link, kuris čia-pat iš ežero tekėjo. Aplinkui visur žolynai žydėjo, ir jų kvapas privertė Joną pakelti galvą. Tuom kartu smarkiau vėjui suputus, lapai jaunų medelių sušnabždėjo, čia jau paukščiukai — linksmiau sučiulbėjo ir tas viskas privertė Joną ilgiau pažvelgti aplink. Čia jis prisiminė tą laiką, kuomet vaikščiojo su draugu miške ir padėjo išversti senukui kelmą. Jo veidas lyg nušvito. Jonas priėjo prie pat vandens ir atsistojo. Pamatęs save vandeny, jis dar labjau nušvito: „Ne, ne tiesa“, prakalbėjo Jonas: „Ir gyvendamas žmogus gali buti laimingas. Tas senukas, ką vertė kelmą, ar nelaimingas? Ar jis taip savo darbą dirbo, kaip mano tėvas? O tie darbininkai, kur ten už kalnelio dirba, ar nelaimingi? Jie skurde budami ir mano tėvo skriaudžiami, ar jie nelinksmi? Ar jie nelinksmai atlieka savo darbą, nors ir sunkiausią? Štai jie ten, regis, šieną pjauja, ar jų veidai susiraukę, ar juose matyti, kad jie nepatenkinti tuo darbu? Ne, jie laimingi, jei ir nevisai, tai bent laimingesni už mano tėvą ir kitus į jį panašius. Eisiu aš jų prisižiurėti. Gal suprasiu, kodel jie linksmi“.

Kuomet Jonas prisiartino prie darbininkų, jie sėdosi paludieniauti. Ištolo Jonas girdėjo juos bekalbant, bejuokaujant; jam prisiartinus, darbininkai nutilo. Apie trisdešimtis jų sėdėjo lankoje ant žalio šieno. Palei nekuriuos sėdėjo atnešusios valgyti jų moterįs. „Ko gi jųs nutilote“, kreipėsi į juos Jonas. Iškarto visi tylėjo, tik valandžiukei praslinkus, kuomet Jonas prašė nevaržyti save jo atėjimu, viena moteris įsidrąsinus tarė: „Ponaičio nedrįsta, užtat ir tyli“. Jonas atsakė: „Aš jums lygus, kalbėkite, kaip kalbėjote. Tik pevelykite man valandžiukę prie jusų pasėdėti“.—„Prašom, ponaiti, prašom“, atsiliepė kartu keletas balsų. „Juozai, padaryk ponaičiui kupetukę šieno“, kreipėsi senesnis į jaunesnį šienpjuvį. „Nereikia, nereikia, aš pats“, atsakė Jonas, ir vėl visi nutilo.

Šienpjuviai, nematydami nieko pikto, iškarto vis dar pažiurėdavo į Joną, kuris atsivertęs kningą neva skaitė, paskiau pradėjo kalbėti ir juokauti. Jonas didžiausia doma viso to klausė. Šienpjuviai taip įsikalbėjo linksmai, tartum vestuves kelia. Jiems pavalgius ir pradėjus rukyti pypkes, Jonas atėjo į jų tarpą ir atsisėdo. Tas vėl lyg ir sulaikė šienpjuvius: visi jie surimtėjo. „Kodel jųs tokie linksmi?“ paklausė Jonas: „Jųs tokį sunkų darbą dirbate ir juokaujat jį baigiant, kaip ir pradedant“. Vėl visi tylėjo. „Tik neverksi visada, ponaiti“, tarė pagalios vienas iš senesniųjų. „Geriau niekad nebuva, tai ir už tai privalome dėkoti Dievui“. Tiek Jonui užteko, kad suprasti šienpjuvius.

Tuo laiku prijojo prie šienpjuvių užvaizda ir jau buvo bepradėjęs juos barti, kad sėdi, bet, pamatęs Joną, susigėdo ir ištarė mandagiai: „Kelkite, vyručiai“. Visi stojo ir ėmės darbo. Jonas, jausdamas save čia nereikalingu, žengė namų link. „Taip, suprantu, kodel jie linksmi. Jie dirba ne savo naudai, bet svetimo, mano tėvo. Tėvas juos aprupina. Bet kaip jis juos aprupina... Jie gi patenkinti ir tuom. Nesirupindami savim, jie dirba kito naudai, užtat juose nėra neapykantos kitų, nėra noro sukrauti sau turtus, o tokiu budu ir skriausti kitus, ir prievartą vartoti. Juose nėra pavydėjimo. Jų sąžinė,

sulyginus su mano tėvo sąžine yra tyra, kaip šaltinio vandenėlis—užtat jie laimingi“ manė Jonas.

Paskendęs minčių juroje, kurios nei valandėlei jį apleisti negalėjo, nei nesijuto, kaip įėjo dvaro sodan ir nuėjęs palei ežerą, atsisėdo ant suolelio. Dabar jis suprato, kaip tai gamtoje reikia laimės jieškoti. Jis suprato, kad daugiau reikia dirbti kitų naudai ir mažiau savim rupintis; jis suprato, kad daugiau reikia gyventi del kitų, t. y. kitus mylėti ir kitiems gerą daryti. Supratęs tai, Jonas tuo visų pasaulio prakilnių žmonių pramintu taku pasiryžo drąsiai eiti. Saulė leidosi vakarop ir lyg auksu apibėrė paskutinį kartą ežerą. Per dieną putęs vėjas nutilo, ir ežero bangos daugiau nesiubavo. Ežeras rodėsi krišpolu virto. Medžiai lyg nulieti stovėjo. Sienpjuviai paskutinį kartą galando savo dalgius. Šiurkštus jų skambėjimas plaukė apylinkėje. Raiboji gegutė šaukė paskutinį ku-ku.

Jonas pirmą kart gamtos paslapties sužavėtas sėdėjo ir mąstė apie naująjį taką.

Audvydas.

6-II-14 Marijampolė.

Šiuo metu.

Kas-gi musų manė, vasaros atostogoms užėjus, kad gali ateiti tokie laikai, kokiais nun tenka mums gyventi?

Toli buvom nuo kunkuliuojančio politikos gyvenimo, siekėm vien prie savo artimųjų ir artimesniųjų tikslų, vykdėm gyveniman savo širdingiausius troškimus, lavinomės, darbavomės ir jautėm savyje malonų, daug jiegų

duodantį džiaugsmą, jogei darbas neina per niek. Žiurėjom gražun pasaulin drąsiomis akimis, nes, nors sunkus buvo pereitas uolotas kelias, visgi tuo keliu jau tolokai buvom nužengę.

Tiesa, klaidžiojom ir klydom, nerimastavom ir abejojom, pasiduodavom savo silpnybėms, bet širdies gelmėse visuomet jautėm, kad musų siekiai prakilnųs, šventi, nors kartais mes ir buvom jiems neištikimi. Raminom save, kad visi juk žmonės esame, bet kartu gaivinome ir kurstėme savyje norą tapti geresniais, kilnesniais ir pilnai vertais savo siekimų, savo idealo.

Budavo ir nesusipratimų ir nepasitikėjimo, bet ir tai mums tik rodydavo, jog esame per daug žmonės ir per mažai krikščionįs-katalikai. Tai mums dar kartą ryškiai pabrėždavo, kad dar tolimas, tolimas laukia mus kelias tobulybės linkui.

Nežiurint į visa tai sergėjom, it didžiausią brangenybę, savo darbavimosi vaisių. Globojom jį, nokinom, kad tik išsirptu ir tikrai taptu naudingas Dievui ir Tėvynei. Per visas kliutis, daromas kitų, per savo paklaidas ir neištvermę godžiai laukėm valandos, kuomet pumpuras pražydės puikiausiaja gėle. Saugojom ją nuo šalnų ir audrų kartais lopytais ir net skylėtais stogeliais. Vienok saugojom ir globojom, nes tai mums brangu buvo.

Ir štai:

netikėtai atšniokštė su dideliu trenksmu baisusis slibinas, leidžiantis iš savo nasrų ugnies liepsnas ir dumų sukurius;

atužė milžiniška vėtra, draskanti ir laužanti viską, ką tik pakeliui užtinka;

atlėkė tamsiųjų šmėklų buriai, nešini nelaimėmis, skurdu, mirtimi.

Baisu pasidarė, kad slibinas nesunaikintu m u s ų p a s t a n g ų rumo, kad vėtra nenukrėstu dar nenunokusio m u s ų d a r b ų vaisiaus, kad šalna nenukąstu m u s ų t r o š k i m ų s'aisčiosios gėlelės, kad mirties šmėklos nenumarintu m u s ų s v e i k a t a i r d r ą s a t r y š k a n č i o s gyvybės.

Ir išsiveržė skundas:

„Dievuliau! kuo mes kalti?“

Bet toksai, matyti, Tavo Noras.

Vienok, šalin nusiminimai! Kartu su visa savo tauta neškime skaudųjį jungą. Dalis jo tenka ir mums. Nesikratykime ir nesibijokime jo. Esame jauni, turime dar spėkų, tai neškime savo dalį. Jeigu pajiegiame, padėkime ir kitiems nešti, kuriems to jungo teko dar daugiau.

Mums, moksleiviams ateitininkams, ir-gi skaudžiai jaučiamas baisusis pasaulio karas.

Visa eilė veikimo sukurėlių tapo suardyta, ar bent paralizuota. Daugelyje vietų mokslas susidarkė, ypač Suvalkijoje. Reikėjo tat kraustytis į tolimą Rusiją, į svetimą kraštą, pas svetimus žmones. Jeigu kur dar ir yra mokslas, tai jau jis, tarytum, ir neberupi. Juk įvairios paskalos, pasakos, žinios, ar butu jos tikros, ar melagingos, veikia į vaidentuvę, erzina dirksnius, taip, kad apie ramų užsiėmimą ir veikimą nei svajoti negalima. Taip su vidutinių mokyklų moksleiviais.

Ne kitaip ir su studentais.

Tiesa, jie kiek toliau nuo karo lauko. Bet juk ir tai dar daugiau gali rupesnių sukelti, nes nei valandėlei neapleidžia mintis: kas-gi dabar dedasi Lietuvoje? namie? su namiškiais? ar jie sveiki-gyvi? Pagaliaus, kokį laiką grąsė pavojus, kad daugeliui reikės stoti karan. Tat ir pas studentus liudniau, niuriau, tyliau, kaip kitados.

Beto, karui užėjus, pasileido visus mus vienijąs ryšys: turėjo laikinai sustoti „Ateitis“ ėjus. Skaudu buvo ir tai.

Drąsiai todel galima sakyti, jog nieks neginčys, kad sunkiais nun laikais tenka mums gyventi. Bet nenusiminkime. Nebukime įvairiausių karo upų vergais, nes tai dar labjau mus silpnina. Saugokimės kraštutinumų.

Yra žmonių, kurie karo upu, karo žiniomis vien tik ir buna gyvi. Be sensacijų jie, tarytum, užtrokš, kaip žuvis ant upės kranto. Visas ramusis kulturos gyvavimas pas juos nustelbtas karo. Tai vienas kraštutinumas. Gėda mums butu tokiais buti.

Bet yra ir kitokių žmonių, kuriems, tarytum, karo nėra. Jie nemato, ar bent dedasi nematą, ką karas su savim neša. Jiems karas tapo jau domos nevertu, kasdieniniu reikalu. Jų, tarytum, nekankina mintis, kokią

ateitį tasai karas mums nulems. Tokiais buti — butu mums ir-gi nedovanotina.

Pasirinkkime sau aukso vidurį: nevergaukime karo upui ir neužmirškime, kad karas yra. Bet kas svarbiausia —dirbkime, dirbkime, dirbkime ir nenuilstamai siekime prie seniai jau užbrėžto tikslo dar markiau, dar karščiau, kaip prieš karą. Atsiminkime tik, kad po šiam karui Lietuvai ypač bus reikalingi tikintįs, dori, ištvermingi ir išlavinti darbininkai.

Varykime ir dabar, kiek galima, pradėtąją vagą. Beto, po Naujų Metų ir vėl pasirodė „Ateitis“. Tad neužmirškime jos, nes *šiuo metu* ji mums ytin brangi: juk tai beveik *vienatinis* musų ryšys šiais skaudžiais laikais.

Tat nenusiminkime, kad kiek ir skaudesnis smugis mus ištiko, tik dirbkime ir

„Mus' bus ateitis“.

B. Kasaitis.

Kas daryti?

Jau praslinko kone du tukstančiu metų nuo mirties Jezaus Kristaus. Jis atėjo šin pasaulin skleisti tarp žmonių meilės, vienybės ir taikos. Jis savo mokslą patvirtino mirtimi ant kryžiaus. Bet ar prigijo prie mus toji Jo meilė, už kurią Jis numirė ant kryžiaus, ar mylime mes savo artimą taip, kaip įsakė mums mylėti Augščiausis, ar sekame musų Mokytojaus pėdomis? Ne! Tai liudija mums šių dienų faktai, didysis pasaulio karas, kame upeliais teka kraujas. Tai liudija tėvų, brolių ir seselių ašaros, išleidusių savo sunus ar brolius karo laukan, kame viešpatauja mirties šmėkla, ir be vilties laukiančių pargrįžtant jų.

Užpuolė tas karo slibinas ir ant musų brangios tėvynės. Nemažai jis jau prarijo aukų, bet daug da ir prarys.

Nemažai nuostolių atnešė šis karas ir mums besimokinančiai jaunuomenei. Daugelis iš musų draugų bei draugių iš priežasties karo priversti sėdėti namieje ir laukti progos vėl grįžti mokyklon, skundžiamėsi, kad neturim ką veikti. Bet man regis, branguș draugai ir draugės, plati dirva jusų veikimo. Jųs irgi turite progos išbandyti savo spėkas ir parodyti krikščioniškosios meilės jausmus.

Reta Lietuvoje šeimynų, kuri nebutu išleidus karan: tėvą, sunų ar brolį. Nemažai atsiras ir tokių, kurių giminės jau žlugo karo lauke. Ten viešpatauja nuliudimas ir ašarų liejimas.

Tik jus, branguș draugai ir draugės, kurių sielose dega krikščioniška meilė, galite juos nuraminti, jų ašaras nušluostyti karts nuo karto juos aplankydami ir guosdami viltimi geresnių laikų bei užmokesniu ateinančiame gyvenime. Tik nešini šios vilties kantriai apgalėsime mes kuodidžiausius vargus ir nelaimes. Jųs, draugai ir draugės, galite tai padaryti,—tik pamėginkite.

Atitiksime ir tokių vietų, kame nukentėjusiems nuo karo vargšams grąso bado šmėkla. Skubinkimės ir neškime jiems pagalbą. Kokiu budu galime jiems pagelbėti? Labai paprastai. Tik reikia kuogreičiausiai pranešti apie tai Vilniaus lietuvių draugijai nukentėjusiems del karo šelpti. Pastaroji kiek galėdama pagelbės.

Beto galima visuose Lietuvos kampuose steigti minėtosios draugijos skyrius, jeigu tik atsirastu bent penki žmonės.

Įsteigti jie labai lengva. Tik reikia pranešti apie steigimą centrui ir tuojaus galima pradėti veikti. Čia irgi galima bus pasidarbuoti, padedant vietiniams inteligentams organizuoti skyrius ir juose veikiant.

Ištikus karui visokie perkupčiai kiek galėdami išnaudoja sodiečius. Ypatingai nukenčia nuo jų tamsesniųjų kampų ukininkai. Tokie tarpininkai norėdami nupirkti pigiai iš jų javus ir gyvulius karo abazams, įgasdina juos visokiais budais ir priverčia pusdykiai parduoti savo prekes. Dažnai minėti „geradariai“ naudojasi net ir teroru. Čia irgi jusų priedermė užstoti tamsesnius žmones ir atidengti tokių sukčių suktybes.

Daugelyje Lietuvos vietų apsilankė vokiečiai. Daugelyje kampelių jie paliko savo pėdsakus. Nesitenkinkime vien pačių žinojimų tų pėdsakų, bet aprašykime juos ir paskleiskime laikraščiuose. Lai žino apie juos ir plati Lietuvos visuomenė.

Beto — bus tai puikus dokumentai šio karo historijai.

Taigi, draugai ir draugės, ir jums pasilikus namieje plati dirva darbavimos. Tik nesnauskite ir kiek galėdami padėkite vargstančiai tėvynei.

Tai svarbiausia užduotis tų, kurie negalėjo šįmet pastoti mokyklosna. Užduotis gi sugrįžusiųjų mokyklon apribuota mokyklos tikslu ir įstatais

Kad musų krašto kultura nenuvystu niekados, reikia ji remti tvirtu pamatu. Tvirčiausiu gi kulturos pamatu yra mokslas ir dora. Kultura paremta šiais pamatais nežlugs niekados. Ji spindės amžinai, tarsi žvaigždelė ant dangiškojo skliauto.

Taigi, brangus draugai ir draugės, ir šiose sunkiose karo valandose ruoškimės tarnauti tėvynei lavindami savo protą, tobulindami dorą ir auklėdami valią, pasistatykime tą ruošimąsi dabar sau tikslu, kuris butu mums taja žvaigžde-kelrode ir vestu mus per visą gyvenimą prie užbriežto idealo, neduodama iškrypti į šalį, lyg toji Betlejaus žvaigždelė, kuri švietė ir rodė kelią trims karaliams prie jų kelionės tikslo Kudikėlio-Kristaus.

Tiesa, mes—moksleiviai, ir mokslas turi buti musų gyvenimo obalsis. Bet niekad neužmirškim, kad vieno mokslo neužtenka, idant suteikus žmonijai pageidaujamą laimę. Tam reikalingas kitas gyvesnis šaltinis. O tuomi šaltiniu yra dora, paremta mokslu To, kurs atėjo šin pasaulin sėti ne karą, bet taiką, ne neapykantą, bet meilę. Tik užviešpatavus šiame pasaulyjo Jezaus Kristaus mokslui atrasime akmenį gudrybės ir suteiksime žmonijai taip seniai pageidaujamą laimę.

Tad, prasiblaivę po įtekme patrankų trenksmų ir ginklų žvangėjimų, žengkime, brangus draugai ir draugės, pirmyn seniai pabriežtu musų keliu, butent: viską atnaujindami Kristuje.

Sl. A. G—s.

Kaip mokintis kalbų.

Mums reikia žinoti svetimų kalbų, bent vieną jų — tai aišku. Neturėdami prigimtoj kalboj reikalingų knygų, esame priversti semti mokslo žinių iš svetimos literatūros. Katrų gi kalbų žinojimas gali buti užvis naudingesnis lietuviui? Kadangi visas žymesnes kulturingas kalbas išmokti ne taip jau lengva, tai reikia išmokti iš visų kalbų tąją, kuria galima bus daugiausiai pasinaudoti. Rodos, vokiškąją ir prancuziškąją žinoti bene bus naudingiausia. Vokiečių literatura, yra taip plati—originalė ir versta—jog toj kalboj galima bus visuomet be didelio vargo rasti reikalingų veikalų kiekviename mokslo klausime. Beveik tą pat galima pasakyti ir apie prancuziškąją literaturą. Be abejo ir kitų kalbų žinojimas, kaip antai anglų ir italų, yra labai naudingas, bet geruosius tųdviejų kalbų veikalus visados galima rasti vokiečių ar prancuzų kalbose (vertimai). Taigi turint tiktai praktiškąjį kalbų mokymimos tikslą, regis, tiedvi kalbi arba bent viena jųjų žinoti pilnai užtenka.

Kokiais gi vadovėliais naudotis? Visus draugus ir drauges turiu perspėti, kad nesudėtu visos savo vilties vadovėliuosna. Vadovėlis kaip ir pats žodis pamoko, tik ves, rodys kelio, kuriuo privalome žengti, bet jis parašytas—visiems, užtat kiekvienas teįkvepia jam savo dvasios. Tai anaiptol nereiškia niekinti visų pedagogikos patarimų—ne, bet kadangi mes juos pildysime, tai šitas vykdinimas privalo buti musų budo ypatybėmis paženklintas: norėtumėm, kad draugai (ės), prisilaikydami vadovėlio, nenustotu visai ir savo iniciativos. Vadovėlis suteiks pradžiai užtektinai medegos: ją reikia prisisavinti. Kiekvieną uždavinį mokinkimės kaip galint geriau, idant tolesnieji butu lengviau išmokti; per tai gi ir laiko pasilieka ir noras ne taip greitai nusilpsta, nes matome darbo vaisius. Betgi ne per ilgai ant vietos stovėti, vely tankiau pakartoti—tai bus naudingiau. Nereikia mokinties žodžių skyrium. Patariame žiurint į žodžių reikšmę tiesiog versti tai, kas yra rankvedyj verstina. Paskui gi tiek kartų skaityti tekstą, kad a) viskas butu aišku ir b) bent nekurie išsitarimai užsiliktu galvoj; atkartojant nebereikia versti: stengkimės mąstyti ta kalba,

kurioj skaitome. Tuo budu ir išsireiškimų daugiau žinosime ir žodžiai greičiau atsimins; gi skyrium žodžius mokyntis, dargi juos užsirašinėti, pedagogai dabar pripažino pragaištingu. Gerai yra išmokus kokią apysakėlė, ją iš galvos ir pasirašyti — lengvas budas kalbai ir raštui išmokti. Plačių vadovėlių imti nepatarčiau: ir norą atšaldo, ir perdaug apsunkina atmintį smulkmenomis—kasgi norės tobulai pažinti kalbą, padarys tai paskiau, kaip turės gerą pamatą; nežinant gi dar kalbos pamatų, ją nuodugniai studijuoti, tai tik energijos bei laiko negailestingas žudimas. Išmokus vadovėlį (ir pakartojus) galima imtis skaityti lengvesnius dalykėlius, sakysim, mokslinio turinio brošurėlių. Gerai yra gretimai skaityti originalą ir vertimą (suprantamoj kalboj). Tuomet atlieka daug energijos, tik reikia dabotis, kad vertimas butu mums aiškus, kad galėtumėm, sakysim, kitam paaiškinti, kodel taip išversta ir kaip skambėtu pasakymas, jei išversti jį žodis į žodį. Vertimas privalo mums tik p a l e n g v i n t i d a r b ą, bet anaiptol n e u ž s t o t i, kitaip visą amžių mes be svetimos pagalbos nei žingsnio nedarysim—juk žinome tokio apsileidimo vaisius iš gimnazijos laikų: kalbų mokinama, bet retas kurs dar dorai tepaskaito, o vis tai daro tie mylimieji „špikerai“, „klučai“ (žinoma pirmoj vietoj tingis). Kas drąsos turi, galima patarti pradėti skaityti rimtus veikalus, ypač išrinkus tokį, kurį mokslo delei reikės butinai studijuoti; kol tą veikalą kelius sykius perskaitysime, tai ir įtalpa galvoj pasiliks, ir kalbos žinojimas pašokės pirmyn. Taip išmoko kalbos vienas draugų, neperstudijavęs nei vieno kalbos vadovėlio (žinoma, iš gimnazijos laikų šiek tiek dar žinojo). Apysakų (visokios rušies) kalba yra gyvesnė ir įvairesnė ir turi tam tikrų išsireiškimų, kurių gal nėra kitoj kalboj (idiotizmai), užtat ir mokintis iš tokių kningų yra sunkiau; mokslo turinio kningų kalba vienodesnė, užtat ir lengvesnė; be to tuo budu mes užmušame kartu du zuikiu: pasisemiame mokslo žinių ir išmokstame kalbos. Kalbos išmokti galima verčiant straipsnius iš svetimos kalbos į savąją, vertimą gi nusiųsti į redakciją—ir dviguba nauda.

Koks gi vadovėlis butu užvis geriausis? Dabar jų tiek priviso, jog sunku spręsti. Iš patyrimo galime pasakyti, jog musų tikslui pilnai užtenka labai prasiplatinusieji Gaspey—Otto—Sauer metodu rašytieji vadovėliai. Tai nebrangus $2^1/_2$—2 rub. 400 puslapių be mažko in

8-o vadovėliai. Tokį vadovėlį išmokus, galima drąsiai pradėti paminėtą darbą. Šituo metodu yra parašyta vadovėliai visų Europos kulturos kalbų. Perkant arba, kame jų nėra, išsirašant, reikia pažymėti „Gaspey—Otto —Sauer" metodas, vokiškai-rusiškas arba prancuziškai-rusiškas vadovėlis. Jei kas žino jau, duokim, vokišką kalbą, tai galėtu gauti ir francuziškai-vokišką vadovėlį. Taippat ir kitoms kalboms išmokti[1]). Teko matyti vartojant Reussner'o sistemą. Nepatartumėme pirktis: brangus (bene 8 rub) ir sunkiai iš jo mokytis. Taigi turėkim tik noro ir darbuokimės, o pažinę kalbų, rasime naujų šaltinių dvasiškam maistui pasisemti:—Dieve padėk!

Stud. L. Bistras.

VIDUTINĖS UKIO MOKYKLOS.

Neseniai tik musų valstiečiai pradėjo rupintis ukio gerinimu, neseniai tik jie suprato pagerinto ukio naudą ir todel jie dalijasi vienkiemiais, užveda dauglaukį ukį, tveria ukio ratelius ir draugijas, užveda bandymo stotis, — vienu žodžiu, permaino senąjį ukininkavimo budą nauju, kaip kad mokslas liepia. Ir ne tik patįs valstiečiai rupinasi ukio gerinimu, bet ir valdžia atkreipė į tai domą. Ukio pakėlimui, žinoma, reikalingi tam tyčia ukio žinovai: agronomai, instruktoriai ir kiti. Valdžia tam tikslui steigia visokias ukio mokyklas, kurios ir priruošia augščiau minėtų ukio žinovų.

Lietuvių agromų, instruktorių ir kitokių ukio žinovų visai maža, o ypač su viduriniu mokslu, — tokių beveik dar ir nėra; o tokie kaip tik labjau ir reikalingi valstiečių ukio pakėlimui, nes jie labjau prieinami valstiečiams. Taigi mums labai butu reikalingi lietuviai

[1]) Primename draugams, kurie rimtai mano apie mokslą, teneužmiršta ir lotyniškos kalbos pasimokinti, jei galima ir graikiškos. *St. L. B.*

agronomai su viduriniu mokslu: kitataučiai juk nepakels ukio Lietuvoje. Ukio pakėlimui neužtenka žinoti augštosios ar vidutinės ukio mokyklos kurso, bet reikia dar turėti ir praktikos žinių, reikia mokėti arčiau prieiti prie valstiečių, reikia buti pasišventusiam Lietuvai ir jos gerovei.

Todelei aš čia ir noriu biskutį pakalbėti apie vidutines ukio mokyklas, į kurias labai vertėtu stoti lietuviams, nes stodami josna atnešime didelę naudą, kaip sau, taip ir Lietuvai. Į vidutines ukio mokyklas vertėtu stoti dar ir delto, kad jose mokintis nebrangu ir kad į jas priimama, neatsižvelgiant į amžių.

Geriausia stoti į vid. ukio mokyklas baigusiems miesto, arba net dviklases mokyklas.

Vidutinių ukio mokyklų tikslas yra ruošti visokių ukio žinovų ir duoti apskritą vidutinį mokslą. Visose vid. ukio mokyklose mokiniai turi gyventi pensionuose. Stojantieji turi laikyti konkursinius egzaminus, kurie tankiai nelengva buna išlaikyti. Taigi stojantiems į šias mokyklas patarčiau pirma gerai prisiruošti prie konkursinių egzaminų.

Baigę šias mokyklas gauna agronomų, instruktorių, dvarų prievaizdų, laborantų, braižytojų, mokytojų žemose ukio mokyklose ir kit. vietas.

Stojantieji duoda prašymą mokyklos direktoriui ne vėliau, kaip rugpjučio 15 d. Prie prašymo reikia pridėti mokyklos paliudijimą, metrikus ir kilmės paliudijimą (Свидѣтельство о званіи).

Vidutinės ukio mokyklos yra dviejų rušių: vienose 4 metų, kitose šešerių metų kursas. Pirmiaus visose vidutinėse ukio mokyklose pilnas teorijos ir praktikos kursas budavo suteikiamas per šešerius metus, bet paskutiniais metais, kada labai daug reikalaujama agronomų, valdžia pradėjo steigti mokyklas su 4 metų kursu. Aš pakalbėsiu apie kiekvieną rušį atskirai.

Vudutinių ukio mokyklų su 4 metų kursu tikslas yra greitai priruošti visoki ukio žinovai. Šiose mokyklose išguldomi beveik tik specialiai dalykai, ir todel baigus jas pastoti į augštąsias mokyklas gal bus ir negalima.

Stojantieji į pirmą klasę privalo turėti ne mažiau, kaip 16 ir ne daugiau, kaip 19 metų. Į pirmą klasę priimami baigusieji miesto mokyklas, 4 klases gimnazijos, rėalines, komercijos mokyklos klases ir kitokias mokyklas, kurių kursas atsako miesto mokyklų kursui. Pasto-

ti galima tik į pirmą klasę. Prie šios rušies priguli ir Dotnavos ukio mokykla, apie kurią daug sykių buvo jau rašyta. Tokia pat yra dar Gori-Gorkiuose, Mogilevo gub., į kurią perniai buvo visai lengva pastoti. Mokestis, rodos, toks pat, kaip ir Dotnavoj; stipendijų taipogi nemaža yra. Taigi vertėtu stoti ir į šią paskutinę, nes į ją bus lengviau pakliuti, kaip į Dotnavos.

Vidutinės ukio mokyklos su šešerių metų kursu turi tikslą duoti savo auklėtiniams kaip specialį mokslą, taip ir apskritą, kad baigę mokyklą paskiaus galėtu stoti į kaikurias augštasias speciales mokyklas. Taigi šiuo atžvilgiu šios rušies mokyklos yra vertesnės, ir į jas rodyčiau stoti tiems, kurie paskiaus mano stoti į augštasias mokyklas. Baigę šios rušies mokyklą turėsime dvejopą naudą: galima užimti tokias pat vietas ir galima toliaus mokintis.

Stojantieji į pirmą klasę privalo turėti ne mažiau, 14-kos ir ne daugiau, kaip 17-kos metų; stojantieji į antrą klasę gali buti metais vyresni. Kas turi mėnesiu daugiau paskirtų metų, gali irgi pastoti mokyklon. Į pirmą klasę priimami baigusieji miesto mokyklą, taip-pat dviklasę arba nieko nebaigę. Bet esti konkursiniai egzaminai iš rusų kalbos, aritmetikos ir geografijos. Galima dar stoti į antrą ir trečią klasę.

Prie šios rušies priguli apie 12 vidutinių ukio mokyklų. Aš paminėsiu tik geresnes iš jų ir tinkamesnes lietuviams.

Artimiausia ir tinkamiausia lietuviams bus Pskovo. Už pilną užlaikymą reikia mokėt 225 rub. metams. Yra 19 stipendijų. Įstot nelengva. (Adresas: Псковъ, среднее сельскохозяйственное училище).

Norintiems gauti vidutinį sodininkystės mokslą patarčiau stoti į Umaniaus žemės dirbimo ir sodininkystės mokyklą. Už pilną užlaikymą mokama 200 rub. metams. Yra 40 stipendijų. Nuo trečios klasės mokykla persiskiria į du skyriu: žemės dirbimo ir sodininkystės. (Adresas: Умань, Кіевск. губ. Среднее Училище Садоводства и Земледѣлія).

Viena iš geriausių vidutinių ukio mokyklų Rusijoj — Maskvos žemės dirbimo mokykla. Pilnas teorijos ir praktikos kursas išeinamas per šešerius metus ir dalijasi į 5 klases ir šeštuosius praktikos metus (šeštais metais mokiniai budami praktikoj gauna algą). Mokiniai priimami pensionieriais, pusiaupensionieriais ir ateinančiais. Pensionieriai moka 350 rub. metams už mokslą ir visą

užlaikymą. Pusiaupensionieriai moka 300 rub. už mokslą ir visą laikymą, išskyrus drabužius. Ateinantieji moka 100 rub. metams už mokslą. Į pensioną sunku patekti del vietos stokos. Iš 400 šios mokyklos mokinių lietuvis tėra vienas. Šioje mokykloje labai gerai pastatytas mokslas, ir jį baigus už vis lengviau patekti į augštasias mokyklas. Baigusiems miesto mokyklą įstot nesunku. (Adr.: Москва, Смоленскій б., Земледѣльческая Школа).

Tai tiek trumpai apie vidutines ukio mokyklas. Kas mano stoti ir nori plačiau žinoti apie kurią-nors mokyklą, tegu paprašo laiškeliu programos.

Maskva. *A. Gilvydis.*

KUR STOTI UŽBAIGUS DVYKLASES VALDŽIOS MOKYKLAS, MIESTO KETURKLASES IR „SAULĖS“ KURSUS.

Turintieji dvyklasių mokyklų paliudijimus buna prileidžiami prie kvotimų Pedagogijos kursuosna Suvalkuose. Šie kursai atidaryti prieš Kalėdas (šįmet) ir galima buvo laikyti po Kalėdų ir tiesa, laikyti buvo privažiavę net perdaug. Gerai pasirengusiems nėra ko bijoti Baigusieji miesto ir gimnazijos III ir IV klases priimami be kvotimų. Mokslas šiuose kursuose tęsiasi dvejus metus; šįmet pusantrų. Kreipties galima atvirlaiškiais su užmokėtu atsakymu šiuo antrašu: Его Высокородію Господину Инспектору Народныхъ Училищъ I-го района Сувалкской губ. гор. Сувалки.

Esą tokie pat Pedagogijos kursai Gardine (Гродно), bet apie juos neteko sužinoti.

Baigusieji miesto keturklases mokyklas prileidžiami prie kvotimų Kauno dviejų metų Pedagogijos kursuose ir Veiverių vienų metų Pedagog. kursuose priimami be kvotimų (nors šįmet buvo kvotimai, nes perdaug buvo norinčių); taippat baigusieji „Saulės“ kursus prileidžiami

prie kvotimų (pasirengus fiziką) į Kauno pedagogijos kursus ir į Veiverių Ped. kursus priimami be kvotimų. Šįmet į Veiverių P. kursus pastojo septyni „sauliečiai“. Apie kvotimų laiką buvo pranešta laikraščiuose.

A. Bal—dis.

„Lietuvos Vyčių“ kongresas.

Lietuvių katalikiškas judėjimas kyla ir skleidžia savo darbus po visas lietuvių kolonijas. Dar porą metų atgal senesnieji abejojo apie jaunuomenes savarankumą. Buvo manoma, kad jaunieji be senesniųjų globos nieko nenuveiksią; kad jaunuomenę butinai privalo globoti seniai ir netleisti jiems viešai veikti savarankiškai, nes dar jaunuomenė buvo nesubrendus.

Praslinkus porai metų virto kitaip.

Pirmiausiai savarankiai pradėjo elgtis moksleiviai. Pastarieji pradejo spiestis į burelius, pradėjo leisti laikraštį ir šiandie jau baigiasi du metai—jaunieji moksleiviai gyvuoja puikiausiai. Šiandie visi senesnieji kalba, kad visą atspirtis tai jaunoji katalikiškoji moksleivija, susispietusi apie „Moksleivį“. Moksleiviai sukėlė judėjimą ir visuomenės jaunųjų sluogsniuose. Pernai buvo pirmas sakalų kongresas, kuris šį vardą pakeitė „vyčiais“, bet pastarasis buvo gana dar mažos vertės. Katalikiškoji laikraštija, jau nekalbant apie antikatalikiškąją, buvo pradėjusi šį judėjimą pajuokti, dėdama visokių „graužaplunksnių“ feljetonus, bet dabar, kuomet pamatė tikrą judėjimą, pamatė, kad pastarasis daug žadąs ateityj— pradejo „remti“.

Pradžioje liepos mėnesio 7, 8 ir 9 atsibuvo II iš eilės „L. Vyčių“ kongresas Montello'je, Mass.

Malonu buvo pažvelgti į šį jaunųjų burį abiejų lyčių karštai ir protingai ginantį reikalus, su kuriais surištas tautos labas. Delegatų buvo atsilankiusių 23 ir daugelis svečių:— kun. dr. Gustaitis iš Marijampolės, p. J.

Gabrys iš Paryžiaus ir šiaip jau daugelis dvasiškių ir civilių asmenų. Iš svarbesnių nutarimų šie:

1. Pavedama visiškas savarankiškumas jaunuomenei po priežiura senesniųjų ir draugijos vadovų.

2. Nutarta prisidėti prie L. R.-K. federacijos su visa „L. Vyčių“ organizacija.

Organu išrinktas „Draugas“.

Sekąs seimas paskirtas Chicagoj.

Programa mankštymosi pavesta išpildyti komisijai iš šių asmenų: p. p. Gabrio, Kaupo, Ramanausko ir kun. Kemešio.

Galutinai visas Amerikos jaunimas sukruto ir deda savo spėkas tikybos ir tautos garbei, sekdami obalsį— Dievas ir tevynė!

Valio „Lietuvos vyčiai!“.

J. Širvintas.

Iš moksleivių gyvenimo.

Telšiai. „At.“ 1 № 1914 m. dr. Sagutis nupiešė Telšiečių moksleivių gyvenimą. Nors pasakė daug tiesos, bet įbrovė ir nenuoseklumų. Draugų aušriniečių santikius nupiešė perdaug juodai. Tiesa, nėra jie perdaug jau draugiški, bet tas baisusis kalnas skyrias mus pereitais mokslo metais, nugriuvo: arčiau susigyvenome. Jau kviečia mus (at-kus), net į savo taisomuosius vakarėlius. Tokių pažiurų „...kaip į galvažudį“ nei nesisapnuoja. Negalima, žinoma, reikalauti, kad jie atsisakytu nuo savo įsitikrinimų, bet kas liečia bendrus draugiškumo ryšius — draugaujamės. Nors, tiesą pasakius, nėra čia tokių draugiškumo ryšių, kaip kitur, kadangi musų d-rai aušriniečiai daug fanatiškesni negu kitų miestų (kiek aš žinau).

Ką del savo „pirmeivystės“ skelbimo, nėra jau taip uoluș: garsieji skelbėjai ir „veikėjai“ išvažinėjo Telšių laimei. Jeigu sugauna kokią „pelelę“ — jaunutį (iš pirmųjų klasių) draugą ar draugę, atkrato jį nuo bažnyčios, išdirba „įsitikrinimus“, liuosus nuo „prietarų“ bei „tradicijų“, tai tiek to.

Bet mažai tesinori tikėti, kad iš tokių „pirmeivių“ draugai susilauks ateityje „veikėjų“ savo dirvoje, tarnautojų savo

idėjoms. Toks aušrinietis dar bus penkis syk ateitininkas ir penkis syk vėl aušrinietis. Galų gale gali išeiti (ir greičiausia taip bus), kad virs „liuosųjų papročių žmogumi“. Mokinių dvasios stovis nors neperdaug pakilus, bet atsižiurėjus į jų skaitlių ir gyvenimo sąlygas nėra jau taip žemas. Vis-gi mokiniai skaito kningas, semia iš jų dvasiškąjį peną ir taip jau lavinasi. Neatsižymi tokiu jau apjakimu, storžieviškumu. Su laiku gal bliksters ir mums platesnė-skaistesnė išsilavinimo aušrinė.

Gimn. Ed. Turauskas.

Zarasai. Gal. apart statistikos baigusiųjų Zarasų miesto mokyklą, ir nebuvo daugiaus nieko rašyta „Ateityj“ apie čionykščius mokinius ir mokyklą. Rods, „Aušrinėj“ jau buvo minėta apie mokinius ir tai pernai. Bet šiemetinis jų gyvenimas mums ateitininkams visai dar nežinomas. Vargais negalais išprašęs iš vieno draugo miesto mokyklos (dabar augštoji pradinė) statistikos žinučių, jas čia ir paduodu:

klasės	lietuv.	rusų.		lenkų.	žydų.	magom.	Išviso
I.	8	9		12	4	—	33
II.	4	5		15	2	1	27
III.	6	4		10	3	1	24
IV.	3	7		6	4	—	20
V.	21	25		43	13	2	104

Pažiurėjus į lentelę, gal ne vienas nusistebės, kad mokyklai besant Lietuvoj, lenkų daugiaus už lietuvius. O gal lietuviai nemėgsta mokslo? Anaiptol! Iš šitų „lenkų“ tai tik gal trečdalys „tikrų“ ir tai sulenkėję lietuviai, o kitus likusius pavergė lenkų „politika“, kuri Zarasų lietuviams gerai žinoma. Tie „lenkai“ tai perėję savotišką evoluciją, nes vieton lietuviškų galunių: ūnas, ynas teberašo evič, ин. Tai pažanga! Apie skirstymąsi į ateitininkus ir aušriniečius tai nėr ko nei minėti, nes beveik visai čia nieks ir nežino,

kad yra lietuvių moksleivijos laikraščių. Tiesa, vienas išsirašinėja Jakavičiaus šlamštą „Rygos Naujienas“ ir jaučiasi labai pažangiu lietuviu.

Zarasų miesto lietuviai turi lietuvių kalba pamaldas $6^1/_2$ val. rytą. Net nustebau, pamatęs, kad mokiniai lietuviai nelanko šių pamaldų, o į lenkų 6 valandą po piet tai lankosi, kaip lenkai taip ir lietuviai mokiniai. Delko taip?

Mokslas puikiai pastatytas, ir mokytojai sąžiningai pildo savo priedermes; iš šitos mokyklos gali išeiti vidutiniškai prasilavinę jaunikaičiai. Tik vertėtu pažinti lietuvių rašybą ir jos kalbą. O tai atsiektumėm skaitymu knygų ir laikraščių, kurių čia nesunku gauti.

Lietuvių kalbos nemokinama ir nesirupinama tuomi. Maldos taip gi nėra lietuvių kalba.

Jau gana... gal aš čia ir perdaug užvarginau ežerėniečius, ragindamas juos arčiaus pažinti savo kraštą. Dovanokit. Žinoma, reikia ir jų pasigailėti: Vieni bijo, kad nesulietuvėjus, kiti gal, kad nesustingtu „flirto“ menas...

Argi mums nevertėtu parodyt, kad ir mes taip-pat gerai įstengiame pažinti savo šalį, kaip ir kiti darbštesnieji musų draugai.

Juk ir mes gyvename Lietuvoj!
Į darbą draugai!

Jonas Varnėnas.

Innsbruckas. Per Sekmines, birželio 2 d., katalikų studentų korporacija „Austrija“, viena iš didžiausių ir seniausių Innsbrucko studentų draugijų, šventė labai iškilmingai savo 50 metų gyvavimo ir veikimo sukaktuves.

Į tą iškilmę susirinko Innsbruckan keli tukstančiai tos korporacijos sąnarių, buvusiųjų studentų ir svečių. Beveik visos katalikų studentų korporacijos atsiuntė savo delegatus. Iškilmė prasidėjo šv. Mišiomis universito bažnyčioje, kurias laikė Brixen'o vysk. Fr. Egger'is.

Tuojau po pamaldų buvo suruošta didelė ir graži procesija per visą miestą. Joje dalyvavo studentai ir suvažiavusieji sveciai. Tęsėsi jinai gerą pusvarstį. Vien korporacijų vėliavų buvo apie 67. Tokios didelės ir gražios manifestacijos Innsbruckas turbut dar nebuvo matęs.

Vakare, tą pačią dieną, buvo tam-tyčia parengtoje vietoje (mieste tinkamos salės nerasta) skaitlingas susirinkimas.

Į susirinkimą atvyko didelis skaičius universito profesorių ir patsai rektorius.

Visas susirinkimas, kursai nusitęsė iki 2 val. nakties, ir pati iškilmė praėjo labai ramiai, be jokių „ekscesų“ iš „laisvamanių“ pusės.

V. S.

Liepoja. Gal ir visur žmonės papratę žiurėti paviršium į dalykų stovį, bet pas mus liepojiečius tai ypač žymu (apie išimtis nekalbu).

Imkim nors ir tai. Kada parėjo 3 „At.“ №, tai perskaitę „Vieno iš at-kų“ koresp. dauguma, nieko negalvodami, viską ten ir pripažino tiesa.

Dagi į galvą neatėjo jiems mintis tinkamai sulyginti L. Kisčio ir „Vieno iš at-kų“ korespondencijos; nieks ir nepatėmijo, jog apie kortas, šachmatus, vaikščiojimą etc. faktiškai kas pasakyta pas vieną, tas ir pas antrą.

Dr-gas „V. iš at-kų“ paleisdamas tokius išsireiškimus, kaip: „p. K. apkalba mus neteisingai“, arba „Daug jis čia kaltina mumis, o tiesos ištikrųjų nėra“ apkaltina „poną“ L. Kistį a t - k ų š m e i ž i m e, ko šis visiškai nėra padaręs ir dagi panašaus noro neturėjo.

Ir čia daugumai, bent išpradžios, pasirodė „puikiai“.

„V. iš at-kų“ užsiminęs apie tai, kad jaunesniems mokslas sekasi blogai, sušunka: „Bet ir vyresniems negeriau dedasi tame dalyke“. Tai jau visiškai nesuprantama. Kaip galima buvo ant 3 vyresniųjų dr-gų at-kų (t. y. 6, 7 ir 8 kl.), iš kurių dviem mokslas sekasi gerai ir vienam kiek silpniau, paleisti tokį prikišimą?... Čia „V. iš at-kų“ padarė apibendrinimą tokioje vietoje, kame jis neleistinas, nes tai liečia tik vieno (ir tai tik iš dalies), o ne visų trijų. Taipgi nesuprantama, kad „V. iš at-kų“ pats daro apibendrinimus (niekuo neparemtus), pats juos peikdamas.

Jeigu „V. ir at-kų“ pažintu, kaip reikant, Liepojos moksleiviją, ir į L. Kisčio koresp. butu atkreipęs ne „šiektiek“ domos, kaip pats sakos, bet „truputį“ daugeliau, tai vargu ką nors panašaus butu rašęs ar apie dalykus paliečiančius kitus dr-gus apskritai, ar L. Kistį asmeniškai.

Tėmytojas.

Mintauja. Tykiai ir nuobodžiai bėga dienos pas mus mintaujiškius lietuvius: niekas nemato jų, niekas nežino ir ne-

girdi apie juos. Iš šalies žiurint rodos, jog čia arba visai nėra lietuvių, arba yra tik mažas burelis, kurie dingsta tame latvių mieste. Bet tai netiesa: kad čia yra gana daug lietuvių, liudija nors ir nemažas mokinių lietuvių skaičius įvairiose mokyklose. Paduoda vyrų valdžios gimnazijos statistiką:

klasės	latviai	gudai	vokieč.	lietuv.	lenkai	žydai	Išviso
priren.	19	10	6	2	2	4	44
I[a]	9	3	11	6	3	3	35
I[b]	14	3	6	3	4	1	31
II[a]	17	8	6	7	4	3	45
II[b]	16	5	8	7	6	2	44
III[a]	10	5	5	10	5	2	37
III[b]	17	5	5	5	1	4	37
IV[a]	13	10	8	4	1	3	39
IV[b]	15	6	4	7	3	4	39
V[a]	12	6	6	3	4	4	35
V[b]	14	7	1	6	4	1	33
VI[a]	10	5	11	4	4	4	38
VI[b]	9	9	7	5	5	4	39
VII[a]	10	5	2	5	3	2	27
VII[b]	4	4	5	5	6	3	27
VIII[a]	5	7	2	2	3	3	22
VIII[b]	5	6	5	4	—	3	23
Išviso	199	104	98	85	58	50	589

Taigi matoma, jog pas mus mokinių gan daug, ir tarp jų nepaskutinę vietą užima ir lietuviai. Be lietuvių gimnazistų yra čia ir lietuvių mokinių kitose mokyklose: realinėj, mie-

sto, mergaičių gimnazijoj ir k.; sudėjus, turėsime lietuvių moksleivių daugiau šimto. Bet mes mintaujiškiai mokiniai lietuviai esame blogesnėse sąlygose, sulyginant su kitų miestų mokiniais: pas mus, neatsižvelgiant į didoką lietuvių skaičių, ikišiol dar nėra gimnazijoje lietuvių kalbos pamokų; pas mus nėra (o gal nepastebiame) inteligentų vadų bei patarėjų ir lietuvių draugijų (išskyrus Pašalpos draugiją). Nežiurint į tai, visgi mes nemiegam ir šiek tiek krutam: lavinamės, kiek pavelija laikas ir spėkos, skaitome lietuviškus raštus iš dailiosios literaturos ir skaitome lietuviškus ir rusų laikraščius: mokiniams ateina daugiau kaip 20 egz. „Aušrinės“, apie 15 numerių „Ateities“, keletas egz. „Vilties“, „Liet. Žinių“, „Liet. Ūk.“ ir kitų. Turiu pasakyti, jog pas mus nėra „partijų“, veikiame visi išvien, nesiskaldome į „ateitininkus“ arba „aušrininkus“, ir daugumas skaitome abu moksleivių laikraščiu, nors savo pažiuromis tankiai nesutinkame, tuo tik ir apsireiškia musų „ateitininkiškumas“, ir „aušrininkiškumas“. Baigdamas, dar noriu pasakyti keletą žodžių ir apie mokines-lietuvaites: jų čia nedaug, apie 10—15; bet ir iš tų pačių vienos dar negali prasiblaivėti nuo lenkystės raugo, o kitos, nors ir skaito save lietuvaitėmis, kalba lietuviškai, mokinas tikybos savo prigimtoj kalboj, bet dar tebėra paskendę letargijos miege, veikimo jų tarpe jokio nepastebiama, jos vien tik mėgsta pasilinksminimus ir šokius ir toje srityje neatsilieka nuo kitataučių mokinių. Žinoma, yra ir išimtis, yra viena-kita gerai prasilavinusios ir blaiviai žiurinčios į gyvenimą. Bet tikimės, jog ir kitos supras, kuom esančios, kas iš jų reikalaujama, ir ateinančiais mokslo metais stropiai griebsis darbo.

P. Gimnazistas.

Bibliografija ir kritika.

Konstantinas Jusiukaitis. **Ant bulvaro.** Pamoka. Dvarininkas Tauginas. Tėvas. Saudyklė. Kunigėlis. Šiauliai, Brevdos knygyno leidinys. Kaina 30 kap. pusl. 55.

Šioj gana švariai išleistoj knygutėje tilpo 6 apysakaitės. Turinys jų (iškyrus pusę) e c h t „pirmeiviškas“, nes labai arti sutapęs su garsiais „Aušrinės“ literaturos „perlais“ (pvzd. Užžėlusiu taku). Žmogus ilgai galvotum, kap čia tinkamiausia galima butu aptarti šios rušies apysakaites, jeigu patsai autorius nebutu suteikęs mintes, jog geriausia priskaityti jas prie bulvarinių šlamštelių („Ant bulvaro“).

At—kutis.

Idealas ir Jaunuomenė, vertė mokytojas *Gabr. Taučius.*

Daug šiais laikais musų inteligentų tarpe kalbama apie idealą, jo vykdinimą gyveniman, darbą del idealo, pasišventimą idealui. Bet perdaug nesuklysiu pasakęs, kad kaikuriems iš musų vargu tesuprantama idealo sąvoka pilnoje jos prasmėjė. Ir nenuostabu, nes jaunutė musų mokslo literatura ikšiol dar nebuvo suteikus mums tikrų šaltinių, iš kurių butumėm galėję semti žinių apie idealo prasmę.

Užtat turim pripažinti dideli nuoseklumą jaunam, bet talentingam musų rašytojui m. Gabr. Taučiui, pasirinkusiam vertimui „Idealą ir Jaunuomenę“.

Del vietos trukumo negaliu čia paduoti pilno „Idealo ir Jaunuomenės“ turinio ir jo apvertinimo, vien tik pažymėsiu kad šio veikalo originalas kas del turinio vertės senai garsių mokslo vyrų pripažintas vienu lenkų kalba geriausių veikalų šioje srityje. Vertėjo-gi, matyt, sąžiningai pasidarbuota; ir ne veltui, nes vertimas išejo niekuo nemenkesnis už originalą. Turinys ir tinkamas turiniui tonas išlaikyta kuopuikiausiai. Kalba, kaip ir originalių vertėjo raštų, gana pavyzdinga, o atsižiurint į turinio rimtumą, taipgi užtektinai suprantama. Veikalėlis skaitosi smagiai: pradėjus, rodos, neatsitrauktum.

Prie ydų galima priskirti kaikuriuos savotiškus vertėjo žodžius, kurie vargu bus suprantami visiems skaitytojams, na, ir pusėtiną skaičių korekturos paklaidų. Bet tai mažmožiai.

Aplamai imant, „Idealas ir Jaunuomenė“ vertas yra domos visos musų mokslą einančios jaunuomenės.

Čia ji ras užtektinai žinių apie idėalo sąvoką, idealo reikalingumą, jo evoluciją, rušis; apsipažins su idealo priešais, įgys tikro idealisto sąvoką, supras idealo galybę gyvenime, pagaliaus, ras apčiuopiamą prakilniausio jaunuomenės uždavinio sintezę—tikro josios idealo sintezę.

Dar reikia pažymėti, kad veikalą labai dabina nuosekliai parinktos ir kiekvienam straipsniui pritaikintos garsiausiųjų musų dainių poėzijos ištraukos. Kningutė pagal savo didumą visai pigi.

R.

Wieczory nad Lemanem. *Ks. Marjan Morawski*, prof. uniw. Jagiel. Ketvirta laida.

Ne vienas, pasiryžęs geriau pažinti tikėjimą, ima dairytis, nuo ko čia pradėjus. Surasti sau tinkamų veikalų tai tikrai ne lengvas darbas, nes gal permaža prisirengimo, kad studijuoti specialius veikalus plačiai gvildenančius atskirus klausimus. Paviršutinis gi vėl dalyko pažinimas jų nepatenkina. Jiems norėtusi geriau viską ištirti. Bet tai taip greit negalima atsiekti, reikia daug ištvermingo darbo. Viena iš pamatinių sąlygų prie tikėjimo teisybių tyrinėjimo yra tai prisirengimas prie to tyrinėjimo. Be tinkamo prisirengimo negalima nei manyti apie moksliską ir bešališką tikėjimo tyrinėjimą.

Į skaičių tokių prirengiančių prie tolesnio darbo veikalų galima priskaityti ir šią Morawskio kningą.

Pasiėmęs iš čia aplamą supratimą apie tikėjimą, apie įvairių tikėjimų santikius, apie tikrą tikėjimą, atsistojęs ant tvirtų pamatų, kiekvienas galės manyti ir apie specializaciją.

Šiame veikalėlyje autorius pasikalbėjimo formoje pajudina svarbiausius iš opiausiųjų ir aktualiausiųjų šių dienų klausimų, kaip antai: Ar apskritai tikėjimas reikalingas? Ar galima sutaikinti tikėjimas su mokslu? Kaip sutaikinti Dievo gerumas su buvimu tiek bloga ant žemės? Kokis iš visų žinomųjų tikėjimų yra geriausis ir prakilniausis? Kas per viens buvo Kristus? Katalikystė ir kitos krikščioniškos tikybos.

Šie klausimai pajudinti pirmųjų šešių vakarų pasikalbėjimuose.

Apie tautines Bažnyčias ir apie rytų Bažnyčią kalbama septintą vakarą, bet Rusijoje spausdintuose egzemplioriuose šito paskutiniojo vakaro nėra, nes cenzura nepraleido.

Tokiame sulyginamai mažame veikalėlyje autorius, žinoma, negalėjo viską išsamiai išgvildenti. Visgi kiekvieną klausimą pajudino taip, kad perskaičiusį šį veikalėlį gerų norų žmogų priverčia apsidairyti,į daugelį dalykų pažvelgti kitomis akimis.

Stebėtinai vykusiai autorius įdeda į kalbančiųjų lupas daugelį tvirtinimų ir negacijų, galėjusių kilti vien iš Bažnyčios mokslo nežinojimo. Tokių pat ar panašių ir mums gal nekartą teko girdėti.

Beskaitant viskas atrodo labai naturaliai, nežymu jokių išaugšto užbrėžtų tendencijų. Mintis logiškai išplaukia viena iš kitos ir harmoniškai tarp savęs rišasi. Visa tai daro labai malonų įspudį ir regis ne skaitai, bet klausaisi draugiško pasikalbėjimo. Nėra ten nei savo priešininko koliojimų, nei įsikarščiavimo. Viskas plaukia ramiai, visame atsispindi artimo meilė, kito nuomonės pagerbimas.

Kalba vėl ir argumentacija nors tikrai filosofiška, protavimai grynai objektivus, bet tai nekenkia aiškumui ir naturalumui. Kiekvienas nors vidutiniai išsilavinęs galės lengvai viską suprasti, o beskaitydamas nuobodaut neturės laiko.

Šio veikalėlio skaitymas nei vieno neatstums nuo panašių veikalų skaitymo, priešingai dar daugiaus užinteresuos klausimais, kurių seniau nekentė ir vengę, paragins nuodugniau tuos klausimus gvildenančius veikalus skaityti.

„Wieczory nad Lemanem“, kaipo pradinis rankvedėlis gali buti naudingas taippat netikintiems, ar abejojantiems. Nors šis veikalėlis visiškai gal juos ir neįtikins, bet visgi privers juos apsimąstyti, paabejoti apie savo nuomonių tikrumą. Ir tuomet veikalėlio tikslas jau bus atsiektas, nes paabejojęs nenorės ilgai abejonėse braidžioti, toji abejonė privers jį knistis—jieškoti tiesos. Na, o jeigu gerais norais ims dirbti, veikti tikrai anksčiau ar vėliau suras tai ko jieško.

Turime ir lietuvišką šio veikalėlio vertimą. Vertė Gerutis ir užvardino „Išvakarės ant Lemano kranto“. Vertimą, kaip girdėjau vieni giria, kiti peikia. Kaip yra taip, bet visgi reikia pripažinti, kad vertimas beveik niekad originalui neprilygsta. Kas moka lenkiškai, nieko nepraras perskaitęs ir originalą.

Lietuvių kalbon išversta irgi tiktai šeši pasikalbejimai del tų pačių iš valdžios pusės kliučių. O gaila! Be septintojo vakaro veikalas atrodo lyg ir neužbaigtas.

Vikutis.

„Na przełomie", 2 tomai, I—184 ps., II—253 ps.—1905 m.

„Non mirari, nec indignari, sed intelligere".—„Nesistebėti, nerustauti, bet suprasti"—pamatinė šio veikalėlio mintis. Dabarties jaunimas suklydo, nuslinko nuo tiesos kelio, bet ne visa kaltė ant jų tekrinta. Jaunos jų sielos, nespėję dar gerai apsižvalgyti gyvenime, jau sutinka visokių tikėjimui ir dorai priešingų teorijų ir pavyzdžių. Iš psichologinio gi vėl atžvilgio gerai žinoma, kad blogas greičiau į akis puola negu geras. Pastebėjęs pirmiausiai blogą, jaunuolis, jeigu nėra kam daboti jo pirmų žingsnių lengvai pradeda tą blogą sekti. Taigi nereikia stebėtis, kad jaunimas krypsta, nes nieko nėra be priežasties. Reikia stengtis surasti to viso priežastis, o tuomet lengviau bus surasti kokį-nors budą blėdžiai prašalinti. Tuo labiau nereikia rustauti ir pasmerkti prasikaltusių. Kas žino, gal tie, kurie daugiausiai rustauja ir pasmerkia, daugiausia patis yra kalti? Gal jiems reikėjo vesti jaunimą daboti kad neiškryptu iš tiesos kelio, o jie apsileido ir iš jų priežasties jaunimas iškrypo.

Bet reikia stengtis dabartinį jaunuolį suprasti, jo dvasios stovį pažinti. Tuomet galima bus lengvai prie jojo prieiti, pagelbėti jam į tiesos kelią sugrįžti.

Šitą savo pamatinę mintį autorius stengiasi pravesti per visą veikalėlį. Pirmame tome išdėsto visa, kas į jaunimą blogai veikia. Išdėsto, kaip ant delno, visą dvasios kovą varžomo ir daužomo į visas puses jaunikaičio. Psichologiškai paėmus, tikrai sunku jaunimui šių laikų aplinkybėse kovoti. Negana to, kad visur sutinka tikėjimui priešingų nuomonių, užmėtinėjimų Bažnyčiai ir tikėjimui,— patis tikintieji nekartą atstumia jau šiek-tiek paabejojusį jaunikaitį. Ar tai kartą netikusis tikinčiųjų pasielgimas, nevykęs ginčas, daugelis ydų tikėjimo praktikose stumte atstumia jaunikaitį nuo tikėjimo. Jisai neatkreipia domos į patį mokslą, jisai žiurį į tai, kaip to mokslo taisyklės pildoma. Tame tai jo yda, bet kartu didelė yda ir tų, kurie juos auklėjo, kad savo prasižengimais dar daugiaus jaunimą nuo tikėjimo atstumė.

Išparodęs pirmoje dalyje visą pavojingumą to stovio, kokiame pasilieka jaunimas, įtikrinęs kad butinai prie tiesos reikia grįžti, kad visai sau gyvenimo nesuardžius, antrame tome autorius parodo budą ir kelią, kuriuo reikia grįžti prie tikėjimo pamatų. Pirmiausia paragina gerai pažinti tą tikėjimą, kurį taip nuožmiai griauna ir be gilesnių tyrinėjimų atmeta. Jaunimas, žinoma, abejojantis, kuomet užeina kalba apie tikėjimą, bematant užberia jį visa kruva užmėtinėjimų. Bet kokią jisai turi teisę taip daryti?—klausia autorius. Tikėjimas apiberiama visokiais užmėtinėjimais, tinkamai neištyrus paties tikėjimo. Dažniausiai tie, kurie ant tikėjimo užpuola, arba suvis jo nepažįsta, arba žinių apie jį yra tepasėmę iš tikėjimo priešų raštų.

Ką, ką, o jau taip šiandien užpuldinėjamąjį tikėjimą tikrai bent iš žingeidumo jeigu, jau kas augštesnio tiksio neturėtu, vertėtu pažinti iš tikrųjų šaltinių. Jeigu daugelis tiek daug darbo padeda, kad pažmus visokias filosofijos sistemas, argi negalėtu ir į tikėjimą įsigilinti, bent kaipo į filosofijos sistemą?

Kad palengvinus gilesnį tikėjimo pažinimą, autorius veikalo gale talpina diktoką kningų sąrašą, kuriomis kiekvienas galėtu pasinaudoti. Tiktai gaila, kad visos tenai tilpusios kningos parašytos daugeliui neprieinamose lenkų ir francuzų kalbose.

Bet tai antraeilis dalykas. Ir be to sąrašo veikalas nei kiek savo vertės nenustotu.

Beto autorius, matyt, gerai buvo ir su pačiu jaunuomenės gyvenimu susipažinęs. Dvasiškoji jaunimo kova, klaidžiojimas, abejonės taip puikiai nupiešta, kad beskaitant daugelyje vietų tarytum pats visa matai.

Neatsižvelgdamas į dabartinę nesimpatiją prie visa, kas lenkiška (? Red.), drąsiai rekomenduoju šį veikalėlį musų jaunimui ir auklėtojams.

Labai butu naudinga jį lietuvių kalbon išversti. Žinoma, reikėtu šiek-tiek prie musų aplinkybių pritaikinti.

Vikutis.

GERIAU PRASTINKIME RAŠYBĄ.

Jeigu mes jieškosime, ištempę visas jiegas, vien rašytinės kalbos aiškumo, — tai prieisime prie da didesnio rašte margumo ir skaitymo painumo, negu, kad dabar turime. Tiesa, kalba yra priemonė žmogaus jausmams ir minčiai išreikšti. Savo mintį ir jausmus mes išreiškiame žodžiais, o nebyliai—gestais Musų kalba, Dievui dėkui, taip yra turtinga ir aiški, kad, sulyginus ją su kitomis Europos kad ir kulturingiausiomis kalbomis, kaip štai angliškaja, francuziškaja, vokiškaja ir t. t. da ji vis savo aiškumu ar tiktai neužims pirmos vietos, nors mes jos neaiškintumėm savo rašte visokiomis uodegaitėmis, kepuraitėmis ir kitokiais marginimais. Tokie neaiškumai kalboje, kaip s i ų s t i (nuo s i u n č i u) ir s i u s t i (nuo s i u n t u) ir t. t. pasitaiko svetimose kalbose daug tankiau, negu musiškėje. Žmogaus siela yra daug turtingesnė, negu visokia kad ir tobuliausia kalba,—ta žmogaus siela ir sugeba susyk numanyti, kada, kur ir kaip kokis žodis reikia tarti ir ką jis reiškia. Žodžiai: a u š t i, k a r t i s ir kaikurie kiti visai dvejopą turi prasmę, — tiktai iš a k c e n t o, tai yra iš ištarimo budo, mes susyk susekame jų reikšmę; — tad, pasak raštinės kalbos aiškumo šalininkų, reiktu vartoti rašte ar akcentus, kaip kad ir senovės graikai juos vartojo, kad atskyrus vienų žodžių nuo kitų reikšmę. Todel, taisykime savo rašybą, atsikratykime to viso, kas nėra mums tikrai reikalinga, kad turėtumėm spaustą raštą da patogesnį, negu dabartinis. Mes stojame griežtai kalbos rašybos ir skaitymo suprastinimo pusėje, todel ir tvirtiname, kad daug dailesnė musų rašytinė kalba pasidarytu ir skaitymas lengvesnis, jeigu mes išmestumėm iš savo rašto visokius tuščius iš alsinančius akį marginimus.

Kun. M. Plaušinaitis.

Į „Ateities“ skaitytojus.

Pasaulio karas, taip skaudžiai palietęs Lietuvą, negalėjo nekliudyti ir musų. Buvome net priversti laikinai sustabdyti „Ateities“ leidimą.

Užtat dabar, šiek-tiek aprimus ir gyvenimui pradėjus eiti ramesne vaga, laikome reikalinga atsilyginti šiokiuo-tokiuo budu su „Ateities“ ėmėjais. Todel ir leidžiame šį 7—8 „Ateities“ n-rį. Jis pradėta spausdinti dar prieš karą. Likusiuosius 9—12 išleisime vasario mėnesyje. Rankraščiai, atsiųstieji „Ateities“ — Margumynams bus įdėti 9—12 „Ateities“ n-rin. Pačių „Margumynų“ nebeleisime.

Kad neduoti užgesti musų gyvavimo pulsui, kad duoti progos nors per laikraštį išsipasakoti ir užlaikyti artimesnius ryšius, nutarėm vėl leisti „Ateitį“, kas antras mėnuo, o jei bus galima, tai ir dažniau.

Darome tai delto, kad visi iki šiol pas mus atėję balsai randa reikalinga leisti nuo Naujų Metų „Ateitį“, tik vieni randa sunkenybių, kiti gi pataria jų nepaisyti. Laukiame ir daugiau balsų.

Mes paklausėme šių antrųjų, ir „Ateitis“ vėl pradėjo eiti. Taigi išaugšto prašome jos neužmiršti, siuntinėti jai rankraščių, iš savo mokyklų žinių, korespondencijų ir t.t. Na, žinoma, reikėtu nesigailėti triuso ir ją praplatinti moksleivijos tarpe. Tariamės, kad tuo žvilgsniu nėra reikalo ypatingai raginti draugų ir draugių. Kiekvienas musų tai supranta ir nei neraginamas stengsis tai daryti.

Rankraščius prašytumėm siųsti V i l n i u n, Bogadielnyj 2-a, 7; **pinigus**, užsisakymus, — K a u n a n „Ateities“ redakcijon.

„Ateities“ redakcija.

REDAKCIJOS ATSAKAI.

Bitikui. „Šventadieny“ atiduosim „Pavasariui“, mums netinka.

Vikučiui. „Vasaros rytas“ silpnokas.

J. U. „Jis ir aš“ silpnokas.

Bronislavai. „Maldą“ ir „Sapną“ gavome. Gal ir įdėsime. Laukšime žinučių.

J. Sirvintui. „Moksleivis“ įdejom. Kodėl dr. savo antrašo nepadavei? Rašinėlio antgalvis nevisai atsako.

Uosaičiui. Dr eilės paprastai neblogos esti, tik kaikurios, matyt, ant greitųjų rašytos, neganėtinai apgalvotos, silpnos. Daugiau reikia darbuotis ir poezijos grynumu rupintis.

„Pavasario sapną“ atiduosime „Garniui“, „Vėjui“ ir „Nakčiai“ „Pavasariui“, kitos—rodos tiks „Ateičiai“.

M. Diegui. Eilės silpnos, netinka.

J. Braižui. „Musų Ateičiai“ netinka. Atiduosime „Pavasariui“; taip pat ir eiles „Su Diev, beržynėli“, ir iš Goethes.

J. Kasparavičiui. „Vakaro svajonės“ įdėjome.

V. Vyšniunui. Eiles gavome.

Jazminui. „Vakarą“ įdėjome.

Varkėlėšai. Eilės silpnos.

P. Biržiečiui. Eilės netinka.

A. Šimkui. Mintįs bei troškimai gražųs, bet kad dr. eilevimo taisyklių nežinai.

Dzukui. „Myliu vasarėlę“ turime, skaitysime.

J—minui. „Sugrįš“ dar skaitysime

Eržvilkiečiui. „Prof. Dr. Weiss'o 70 metų Jubiliejų“, kaip draugas nurodėt, atidavėm „Bažn. Apžvalgai“. Kitas-gi rašinys, butent, „Pradinės Amerikos mokyklos“ mums lyg ir butu per daug specialis, todel atidavėm jį „Mokytojui“, kur jis labjau tinka.

J. Kasparaičiui. Gavome.

St. L. Bistrui. Įdėti pirmiau negalėjom, nes rankraščiai jau buvo atiduoti spaudon. Dedame dabar.

A. Gilvidžiui, A. Bal-dziui. Savo žinutes prisiunčėte per vėlai, todel galime tik dabar įdėti.

E. Turauskui. Korespondencijos del progimnazijos vakaro nedėsime, nes pavėlinta. Kitą skaitysime.

V. Š-ui, Vikučiui, Tėmytojui R-ui. Dedame. *Auksei.* Draugės „Draugių domai“ nieku budu pasinaudoti spaudoje negalėjome del žinomų ir draugei priežasčių. Del šio dalyko privatiniai pasitarsime.

„Paramai“. Moksleivių organizacijoms nesiuntinėjame dovanai savo, moksleivių, laikraščio. Vienok „Paramai“ siuntinėtumėme, jeigu mums nors už persiuntimą atlygintumėt.

P. Kuprevičiui. Gavome iš „Pavasario“ draugo korespondencijėlę apie Palangos gimnazistus. Šį kartą nedėsime. Gal draugas plačiau aprašytumei?

Autoriams, kurių straipsniai šin n-rin netilpo — atsakysime sekančiame 9—12 n-je; netrukus pasirodys.

J. U. Draugo straipsnyje, užvardintame „Keli žodžiai del vieno dalyko“ svarstomas be abejo svarbus dalykas. Vienok, ir pats supranti, kodel į „Ateitį“ dėt šį straipsnį—nepatogu. Dar palauksime.

Sušal. Juozui. Straipsnio apie „Liet. Žin.“ ir „Liet. Ukin.“ nedėsime. Neapsimoka. Abejojimus ir kitą straipsnį skaitysime.

Redaktorius ir leidėjas
KUN. A. DAMBRAUSKAS.

Saliamono Banaičio spaustuvė Kaune, D. Vilniaus g., 34.

„Ateities“ leidinys № 15

Musų alfabeto klausimas.

Parašė *A. Jakštas.* Kaina 15 kapeikų.

Naujai išleistos šv. Kazimiero draugijos kningos:

Kristaus Problema.

Parašė *Pr. Dovydaitis.* Kaina 1 rub.

Jo Malonybė Naujas Žemaičių Vyskupas Pranciškus Karevičius.

Surinko, sustatė ir įžangą parašė *Kun. A. Dambrauskas*, „Draugijos“ redaktorius. Kaina 30 kap.

Naujasai popiežius Benediktas XV.

Parašė *Kun. A. Dambrauskas.* Kaune 1914 m. Kaina 10 kap.

Selma Lagerlöf.

Legendos apie Kristų.

Vertė kun. *A. Alekna.* Kaunas 1914 m. Kaina 78 kap.

Saliamono Banaičio spaustuvė Kaune. Did. Vilniaus g. № 34.